Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...май 1921 оной ...21-hээ гарана | № 66 (14086) | 1973 оной мартын 20, вторник | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй ОБКОМДО

...УРЯАДАЙ АССР-эй БАЙГУУЛАГДАҺААР ...0 ЖЭЛЭЙ ОЙДО БЭЛДЭХЭ БА ТЭРЭ ...АЙНДЭРЫЕ ҮНГЭРГЭХЭ ТУХАЙ

...ядай АССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ...лдэхэ ба тэрэ hайндэрые үнгэргэхэ тухай» ... КПСС-эй обкомой бюро гаргаба. В. И. ...й, партиин Центральна Комитедэй үүсхэлээр, ...сзин Центральна Гүйсэдхэхэ Комитедэй ...бэреэр 1923 оной майн 30-да РСФСР дотор ...дай Автономито Совет Социалис Республика ...лагдаhан байна гэжэ тэрэ тогтоол соо тэм-...дэнэ.

...ад арадта автономито эрхэ байдал олгоhон ...дадаа тэрэнэй түүхэдэ шэнэ толотомо хууда-...нэ үгэhэн хэрэг мүн болоно бшуу.

...хэ Октябриин социалис революциин ила-... КПСС-эй ленинскэ национальна политикые ...шэгүйгөөр бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлhэ-...оммунис партиин, Совет гүрэнэй саг үргэл-...лүүн анхаралай, агууехэ ород арадай ,бо-...най олонациональна Эхэ ороной бусад ара-... аха дүү ёhоной туhаламжын аша ту-...Совет засагай үедэ республика доторнай со-...-экономическа үндэhэн хубилалтанууд бо-... байна. Урдань России эгээл гээгдэнги заха ...нуудай нэгэн байhан Буряад орон хүгжэнги ...ис республика болон ургаа бшуу.

...hалбарита промышленность байгуулагдаа. ...а болон прибор бүтээлгэ, горнорудна, модо-...рилгын материалнуудай, хүнгэн, эдеэ хоо-... промышленностиин бусад олон hалбари-...гжэн hалбараа. 1972 оной байдалые 1923 ...сасуулхада, промышленна продукци үйлэд-... 889 дахин ургаhан, тэрэнэй хэмжээн мил-...түхэригhөө үлүүлээ.

... ажахыда мүн гүнзэгы ехэ хубилалтанууд ...гээгдэнги, нүүдэл байдалтай байhан хүдөө ...мүнөө олон hалбарита, эрхимээр оньhожо-...даhан үйлэдбэри болон хүгжөө. Ороо-...тамалнуудай, хартаабхын, овощой тарилга ...үргэдхэгдэнхэй, ниитын адууhа малай, шу-... тоо толгой, тэдэнэй ашаг шэмэнь гайхал-... ургаа. Тарян болон мал ажалай продукци ... гүрэндэ худалдалга мүн лэ ургажа байна.

...турна революци бодотоор илан мандажа, ... арадай оюун бэлиг бадаран hалбараа. Рес-... доторнай СССР-эй Наукануудай акаде-... Сибириин отделениин Буряадай филиал, ...ээдэ, тусхай 23 дунда hургуулинууд, 600 ...эрэнхы эрдэмэй hургуулинууд ба мэр-...олгохо училищинууд хүдэлжэ байдаг. 4 ...филармони, «Байкал» ансамбль, творческо ...союзууд бии. Ород болон буряад хэлэн дээ-...бүдар, газетэ, журналнууд олон тиражтай-...лагдан хэблэгдэнэ. Медицинскэ, соёл гэ-... эмхи зургаанууд олоор эмхидхэгдэн бай-...нхай.

...бликымнай ажалшадай ажаhуудал, мате-... байдал хэмжээлэшэгүйгөөр хүгжэн hай-...най.

Буряадууд, ородууд, украинецууд, татарнууд, эвенкэнүүд болон бусад олон үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд эбтэй, эетэй хани нүхэсэлтэ бүлэ болон нэгэдэжэ, арадай ажахын али бүхы hалбаринууд дээрэ омог дорюунаар ажаллан байдаг шуу.

Ажахын ба культурна байгуулалтада амжалта туйлаhанайнгаа түлөө, совет арадуудай аха дүүгэй хани барисаа, харилсаа холбоо бэхижүүлhэнэй түлөө Буряадай АССР Ленинэй ба Арадуудай хани барисаанай орденуудаар шагнагданхай.

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоhон промышленна предприятинуудай, транспортын, барилгын, колхоз болон совхозуудай коллективүүд СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн ажаллажа, юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй арадай ажахын түсэбэй гол даабаринуудые болон абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа.

Үнгэрhэн эдэ жэлнүүдэй туршада промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 25 процентээр, тиихэдэ ажалай бүтээсэ 20 процентээр ургаhан байна. Гүрэндэ мяха, hү, үндэгэ худалдаха түсэбтэ даабари үлүүлэн дүүргэгдэв.

Республикын ажалшад бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсохо зуураа, юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ, Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан бүри габшагайгаар хүдэлхэ зорилготойгоор дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абанхай.

Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе буряад арадай, республикын бүхы ажалшадай ехэ hайндэр болгон 1973 оной июль hарада тэмдэглэхэ гэжэ КПСС-эй обкомой бюро тогтообо. Тиихэ зуураа:

республикын байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулан, КПСС-эй областной комитедэй ба Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй баярай хамтын заседание Улаан-Үдэ хотодо июлиин 6-да зарлаха;

тэрэшэлэн городууд, районууд болон аймагуудта, предприяти, колхоз, совхоз, hуралсалай газарнууд болон эмхи зургаануудта баярай иимэ суглаануудые үнгэргэхэ;

hайндэрэй болохо үдэрнүүдтэ олон ,хүнэй хабаадалгатайгаар спортивна хэмжээ ябуулгануудые, искусствын оюун бэлигтэнэй, уран hайханай коллективүүдэй концерт, наада харуулгые үргэнөөр эмхидхэхэ.

Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн hайндэртэ зорюулагдаhан бэлэдхэлые КПСС-эй XXIV съездын, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1972 он) Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ, табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлэй түсэбүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлхэ гол зорилготойгоор ябуулхыень КПСС-эй Улаан-Үдын горкомдо, райкомуудта, горрайгүйсэдкомуудта, профсоюзуудай облсоведтэ, ВЛКСМ-эй обкомдо дурадхаба.

В. И. Ленинэй заабарииe хүтэлбэри болгон, ойн баярые hайндэрлэлгэдэ бэлдэхэ үедөө гол анхаралаа шиндхэгдээгүй зорилгонуудта хандуулха, предприяти, барилга, колхоз болон совхозуудта ушардаг дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэ, үйлэдбэриин ашаг үрые, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, доторой арга боломжонуудые гүйсэд ашаглаха, ажалай болон үйлэдбэриин журам бэхижүүлхэ асуудалнуудта бүхы ажалшадай хүсэ шадалые зорюулха шухала гэжэ тогтоол соо тэмдэглэгдээ.

СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй, РСФСР-эй Верховно Соведэй баярай хамтын заседани дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэлые, мүн заседаниин бусад документнүүдые олониитэдэ тайлбарилан гүнзэгыгөөр ойлгуулха хэрэг хангаха, пролетарска интернационализмын, совет патриотизмын, арадуудай хани барисаанай гүн үзэл бодолтойгоор ажалшадые хүмүүжүүлхэ зорилготойгоор ябуулагдадаг хүдэлмэриие улам hайжаруулха эрилтэ табигдаа.

Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан материалнуудые эмхидхэн толилхыень, радио болон телевиденеэр дамжуулгануудые хэхыень, энэ ехэ hайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй ябасые үргэнөөр харуулжа байхыень республиканска болон аймагуудай газетэнүүдэй редакцинуудые, республикын Министрнүүдэй Соведэй телевидениин ба радио-дамжуулгын комитедые КПСС-эй обкомой бюро уялгалба.

Республикынгаа байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн hайндэртэ бэлдэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ талаар хэмжээ ябуулгануудые зохёожо, бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ эрилтэ КПСС-эй горком болон райкомуудай, горрайгүйсэдкомуудай үмэнэ табигдаа.

Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн hайндэртэ бэлэдхэл хэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ хэрэг хүтэлбэрилхэ hайндэрэй тусхай комисси баталагдаа.

***

Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе ажалай болон политическэ шэнэ дэбжэлтын оршон байдалда, КПСС-эй XXIV съездын, партиин ЦК-гай декабриин (1972 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдэй үндэhөөр табигдаhан арадай ажахын ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлэн угтахыень республикын коммунистнууд, комсомолшууд болон бүхы ажалшадые КПСС-эй областной комитет уряалба. Иигэжэ КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедые, Совет правительствые бүри нягта жагсаалтайгаар хүреэлэн, совет арадуудай бата нэгэдэлтэ хани барисаае улам бэхижүүлхэ, манай орондо коммунис общество байгуулха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ, арга шадабаряа, оюун бэлигээ республикын ажалшадай зорюулха байhандань КПСС-эй обком батаар найдана.

НРБ-гэй хүтэлбэрилэгшэдтэ Совет хүтэлбэрилэгшэдэй эльгээhэн телеграмма

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. Брежнев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Косыгин Болгариин Коммунис партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, Болгариин Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Тодор Живковтэ, Болгариин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Станко Тодоровто амаршалгын телеграмма эльгээбэ. Энэ телеграмма соонь иигэжэ хэлэгдэнэ.

Советскэ Союзай ба Болгариин Арадай Республикын хоорондохи хани барисаан, харилсан ажаллалга, бэе бэедээ туhа хүргэлгэ тухай договорой баталагдаhаар 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үмэнэhөө, бүхы совет арадай үмэнэhөө, өөhэдhөө Таанадта, Таанадаар дамжуулан, Болгариин Коммунис партиин Центральна Комитедтэ, НРБ-гэй Гүрэнэй Соведтэ, Министрнүүдэй Соведтэ, аха дүү бүхы болгар арадта үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэнэбди.

1948 ондо баталагдаhан совет-болгар договор пролетарска интернационализмын үзэл бодолоор нэбтэрhэн, манай оронуудай хоорондохи шэнэ харилсаа баталhан документ болоно. СССР-эй, НРБ-гэй хоорондохи харилсаа холбоон имагтал манай хоёр ороной национальна аша туhада харюусана бэшэ, харин социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай аша туhада харюусан. Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй бэеэ хамгаалха хүсэ шадалаа хүгжөөхэдэнь, Европодо, мүн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлхэдэнь, эдэбхитэйгээр нүлөөлнэ гээд совет хүнүүд сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэнэ.

1967 оной майн 12-то Софида баталагдаhан совет-болгар шэнэ договор политическэ, экономическа, соёлой ажабайдалай элдэб hалбаринуудта Советскэ Союза Болгариин Арадай Республикын хани барисаае, харилсаа холбооe улам бэхижүүлхэ арга олгоhон байна. НРБ-гэй партийно-правительственна делегациин 1972 оной ноябрь hарада Советскэ Союзда аяншалга энээниие мүн лэ баталба.

Эб найрамдалай, дэбжэлтын, социализмын хэрэгэй илан мандахын түлөө хамтын тэмсэлдэ хүгжэн бадарhан эбдэршэгүй хани барисаагаар холбоотой манай арадуудай аха дүүгэй hанаалаа нэгэдэлтые саашадаашье бэхижүүлхээр Советскэ Союзай ажалшад эрид шиидэнги байhанаа мэдүүлнэ.

Хани барисаанай, харилсан ажаллалгын, бэе бэедээ туhа хүргэлгын совет-болгар договорой алдарта ойн үдэр социалис байгуулалтадаа, социалис хани нэгэдэл бэхижүүлхын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай илан мандахын түлөө тэмсэлдэ шэнэ ехэ амжалтануудые туйлахыетнай Таанадта, хүндэтэ нүхэд, аха дүү болгар арадта хүсэнэбди.

Совет-болгар эбдэршэгүй хани барисаан хүгжэн hалбараг лэ!

(ТАСС).

АРАДУУД ЭБ НАЙРАМДАЛЫЕ ДУРЛАН ХҮСЭНЭ

Москвада уласхоорондын уулзалга болобо

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдэй уласхоорондын уулзалга Москвада мартын 16-да эхилбэ. Бүхэдэлхэйн конгресстэ бэлдэхэ замууд энэ уулзалгын үедэ тодорхойлогдохо юм.

Бүхы түбинүүдэй 52 ороной 170 түлөөлэгшэд, парламентаринууд, политическэ ажал ябуулагшад, эрдэмтэд, уран зохёолшод, дүшэ гаран правительстванууд хоорондын, уласхоорондын ниитын организацинуудай, ниитын хүдэлөөнүүдэй түлөөлэгшэд Союзуудай байшангай Колонно зал соо сугларaa. ООН-ой хэдэ хэдэн комитедүүдэй, «Араб гүрэнүүдэй лигиин, уласхоорондын ба нютаг нютагай профсоюзна нэгэдэлнүүдэй — ВФП-гэй, Ажалай бүхэдэлхэйн конфедерациин, Профсоюзуудай бүхэафриканска федерациин, залуушуулай, эхэнэрнүүдэй, шажанай эмхинүүд болон хүдэлөөнүүдэй түлөөлэгшэд тэдэнэрэй дунда бии.

Конгресстэ туhалха совет комитедэй түрүүлэгшэ М. В. Зимянин уулзалгые нээхэдээ, конгресс зарлаха hанамжые Совет ороной ниитын организацинууд ехээр дэмжэнэ гээд мэдүүлээ. Конгресстэ туhалха совет комитедые байгуулhан ушар энэ дэмжэлгые тодорхойгоор харуулжа үгэнэ. Бүхэдэлхэйн хуралдаанда хабаадагшадые Москвада хүлеэхээр бэлэн байhыень элирхэйлэн мэдүүлхэ гэжэ тус комитедтэ даалгагдаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ СССР-эй парламентска бүлэгэй түрүүлэгшэ А. П. Шитиков сугларагшадта хандан, амаршалгын үгэ хэлээ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Генеральна секретарь Г. А. Ромеш Чандрада үгэ үгтэбэ. Эб найрамдалые, аюулгүй байдалые, национальна бэеэ даанхай байдалые хамгаалха хэрэгтэ дэлхэйн олониитые эмхидхэн жагсааха талаар бидэнэр мүнөө шэнэ шатые нээжэ шадаха байнабди гээд тэрэ хэлээ

Уласхоорондын, национальна ба нютаг нютагай организацинуудта хамаатай хүнүүд энэ зал соо сугларaад байна гээд тэрэ үргэлжэлүүлэн хэлээ. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресстэ бэлдэхэ зорилгоор зүбшэл хэхын тулада элдэб олон организацинуудай түлөөлэгшэд урда тээнь нимэ олоороо сугларaагүй юм. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй hанамжын ёhоор тус конгресс эб найрамдалай түлөө, хүнэй эрхын түлөө тэмсэлдэ хабаададаг бүхы хүнүүдэй, хамаатай бүхы эмхинүүдэй оролдолгоор бэлдэгдэхэ зэргэтэй.

Удаань, М. В. Зимянин үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ тэмдэглээ. Мүнөөнэй дэлхэй дээрэ уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ олониитын шухала үүргэ дүүргэдэг байhые ойлгодог байhан дээрэhээ эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессые Москвада зарлаха дурадхалые совет олониитэ дэмжэhэн байна. Илангаяа хэдэн миллиард хүнэй хуби заяанда сэхэ хамаатай эб найрамдалай асуудалнууд тухай хэлэхэ болоо hаа, уласхоорондын политика правительстванууд болон гүрэнүүдэй хэрэг байхаhаа гадна. олониитын хүсэнүүдэй. арадуудай хэрэг болоно гэжэ бидэнэр тоолодог байгаабди, тоолохошьебди.

Империалис эзэрхэг түримхэй политикада эсэргүүсэн, эб найрамдал, арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхын түлөө, социальна ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байхын түлөө совет арадай хэдэг тэмсэлэй гол шэглэлнүүд КПСС-эй XXIV съездын хараалhан эб найрамдалай программа соо тодорхойлогдонхой. Эб найрамдалай программа үргэнөөр дэмжэгдээ.

Энэ ,уулзалга Конгресс зарлахые хүсэhэн национальна ба уласхоорондын элдэб организацинууд болон хүдэлөөнэй хамтаараа хүдэлмэрилгэдэхи угаа шухала түрүүшын бодото алхам болоно гэжэ бидэнэр тоолонобди. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй, эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг национальна ба уласхоорондын организацинуудай hанаалаа табидаг гол асуудалнуудые — болохоор хараалагдажа байhан конгрессэй зүбшэхэ гол асуудалнуудые демократическа ёhоор. тэгшэ эрхэтэйгээр хөөрэлдэжэ тодорхойлхо гээшэ уулзалгын зорилго болоно гэжэ бидэнэр тоолонобди гээд М. В. Зимянин хэлээ.

Бельгиин түлөөлэгшэ каноник Гор. ДРВ-гэй эб найрамдал хамгаалха комитедэй секретарь Ле Зуй Ван, Финляндиин парламентын гэшүүн Пааво Вяюрюнен болон бусад заседани дээрэ үгэ хэлээ. (ТАСС).

...ХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНДЭ ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

...Н УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

...Тугминович Бадмае-...бэрилдэг тракторно-...алай бригада нёдон-...гасуур жэлдэ ороо-...ай муу бэшэ ургаса ...аймагай тарияшадай ...эрhэн социалис мү-... хоёрдохи hуурида ... ажалша бэрхэ кол-... бүхы тарилгынгаа ...иhөө 11,6 центнер ...ргаhан байна. Өөhо-...ной энэ бригадын ...шэ ондо opooho та-... ургаса хуряажа ...йгаа аймагайнгаа ...нүүдтэ мэдүүлhэн.

... социалис уялгаяа ...тойгоор дүүргэхын ...дын гэшүүд ехээр ... байнхай. Эндэхи ме-...д хабарай тарил-...гдэхэ трактор, ... заhабарилжа ...нуудай мэдээгээр эн-...тэ 12, мөөртэ 14 ..., 10 сеялкэ болон бу-...нууд түгэс бэлэн ... Энэ шухала хүдэл-...й оршэлтэй механи-...эбхитэйгээр хабаа-...механизаторнууд Г. Ма-... Гармаев, П. Петров ... үүрэйнгөө дааба-рииие холо үлүүлэн дүүргэжэ, суг хүдэлдэг нүхэдтөө жэшээ харуулна. Тиихэдэ токарь И. Федотов, гагнууршан А. Шадрин, слесарь-наладчик В. Чердонов гэгшэд трактористнуудай захил саг соонь, hайн шанартайгаар дүүргэнэ.

Мүн эндэхи механизаторнууд, тарияшад хүсэд хүрэхэ үрэhэ бэлдэнхэй. 6 мянган центнер шэниисын, 5 мянган центнер обёосой үрэhэн тарилгын шанарта хүргэгдэнхэй.

Мүнөө үедэ механизаторнууд малай үбэлжэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Энэхэн үедэ холын фермэ, отарануудта 12 мянган центнер үбhэ, тэжээл тэдэнэр зөөгөө. Өөрой совхозой малшад ториинхидой жэшээгээр бүдүүн тэжээлээ жэжээр хэршэжэ, талха тарянай зүйлтэй холижо, малдаа эдюулдэг болонхой. Тус ажахыда тэжээл жэжээр хэршэдэг 5 түхеэрэлгэ тодхогдонхой.

Тэдэнэр бүри намар байхада таряалан дээрэхи hолоомоёо суглуулжа, 750 гектар паар хахалжа, хараалhан түсэбөө 150 гектараар үлүүлээ hэн. Мүн 200 гектар таряаланда минеральна үтэгжүүлгэ оруулhан юм.

Б. ДАРМАЕВ.

Зэдын аймаг.

ДҮРБЭН БЭРХЭШҮҮЛЭЙ ОТАРАДА

Репортаж

Хабарай эхин hарын гарахалаар үбэлэй янгинама хүйтэн одоошье буураажа, игаабари үдэрнүүд тогтобо. hүрэг хонидоо үhалаад, үбhэндэнь оруулхаяа туужа ябаhан ахалагша хонишон Аграфена Бубеева хирэ-хирэ болоод лэ хойто хадануудай орой шэртэжэ, одоошье hанаагаа амарба. Наhан соогоо шахуу Тужын-Нугада байрлажа, түрэл ажахынгаа hүрэг хонидые харууhалжа байhан Аграфена Эрдынеевна үни хүлеэгдэhэн хабарай нюруye түрүүшынхиеэ угтаhандал, үхибүүн мэтэ баярлаха юм.

Игаабари дулаан байhандань аяшархаа юм гү, хонишод Цыдып Лубсанов, Дарима Жигжитова, Ямаадай Ринчинова гурбан хонидойнгоо байрын урдахи хашаа соо нилээд тойролдобод. Нарай хурьгатай хонидоо үhалаад, байрадань оруулжа, хурьгадтань табиба.

Ахалагша хонишон Аграфена Бубеевагай бригада үнгэрhэн хоёр жэлэй туршада отарынгаа хонин бүриhөө жэлдээ хурьга түлжүүлжэ, 3 килограмм 200 грамм ноохо хайшалжа амжаhан байна .Байгша ондо малшадай бүхэсоюзна мүрысөөндэ оролсоhон эдэ хонишод түрүүшынхеэ хурьгалха зуhагуудаа hайнаар харууhалжа, 100 толгой бүриhөө 96 хурьга тэнжээжэ, хонин бүхэнhөө 3 килограммhaa үлүү hooho хайшалха уялга абанхай.

— Мүнөө отарадаа 630 хонитойбди. Абаhаар сүүдхэдэ 10—15 хурьган абтагша hэн. Харин hүүлдэ үдэрнүүдтэ улам олошоржо, үдэртөө 30—35 хурьган гарана. Үбhэ тэжээл, hолоомон, таря талхан хүсэд хүрэхөөр асарагданхай. Абтаhан хурьгаднай яhала hайнаар тэнжээгдэжэ байна, — гээд, ахалагша хонишон Аграфена Бубеева мэдүүлбэ.

Бригадын хонишод хурьгадтаа зундаа бэлэдхэhэн набша намаагаа, сэл ногоон, зөөлэхэн үбhэеэ, хөө, мел, дабhа гэхэ мэтэ т э ж э э л э э үгэхэhөө гадна, аарса талхан хоёрые үhантай худхажа эдюулнэ. Тиихэдэ обёосой гурилаар кисель хэжэ үгэдэг заншалтай. Заримдаа талха тариандань загаhанай тоhо холилсодог юм. Тобшоор хэлэхэдэ, абтаhан хурьгадынь минеральна тэжээлээр дүүргэдэг.

Хурьгадайнь байра соо хуурай, дулаан. Эдэнэр нарай хурьгадаа абаhаар хоёр-гурбан үдэрэй туршада эхэнүүдтэйнь суг тусхай таhалга соо байлгана. Тиигээд лэ боргожожо эхилхэдэнь томо хаамагта оруулна.

— Хониднай түрүүшынхэеэ түрэжэ байбашье хурьгадаа голоногүй, уураг hүөөршье элбэг, түл түрэсэеэ ядамаргүй садхаана. Заримдаа эхир хурьгад гаража тухашаруулна. hү багатай хонидой эхирлэхэдэ хурьгадыень ондоо хонидто заяданабди. Мүнөө хониднай хурьгалжа хахадлаад байна. Энэ hарын hүүлээр түл абалгамнай дүүрэнтэхэ, — гэжэ хурьгашан Дарима Жигжитова хөөрэнэ.

Отарадань ветеринарна аптечкэ бии. Хэрбээ нарай хурьганай гэнтэ үбшэлөө, шэшэ hаань, хурьгашад ветеринарай хэлэhэнэй ёhоор тусхай эмээр таридаг заншалтай.

— Урдамнай үшөө хабарай hалхита, харалган үдэрнүүд угтажа байна. Үбhэ тэжээлээ гамтайгаар эдюулжэ, хони, хурьгадаа бүрин бүтэнөөр ногоон дээрэ гаргаха гэжэ оролдожо байнабди, — гээд, ахалагша хонишон найдамтайгаар хэлэжэ байгаа hэн.

В. ДОРЖИЕВ.

Хурамхаанай аймаг.
Дэрээнэй совхоз,

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон А. Э. Бубеева хурьгадайнгаа байра соо.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР П. Т. МЕДВЕДЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэн тэйнь дашарамдуулан, прокуратурын эмхи зургаануудта үни удаан саг соо hайнаар хүдэлhэнэйнь түлөө Улаан-Үдэ городой Октябрьска районой прокурор Медведев Поликарп Трифоновичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной мартын 19.

СЭЛЭНГЫН АЙМАГАЙ МЕХАНИЗАТОРНУУД, КУКУРУЗАШАД БОЛОН ЛУГОВОДУУДАЙ ЗОРИГЖОЛ

«МАЛ АЖАЛ ДЭБЖЭЭН ХҮГЖӨӨХЫН ТУЛА ГОЛ ШУХАЛА ЮУМЭН ЮУ ГЭХЭДЭ — ТЭЖЭЭЛ, ТЭЖЭЭЛ, ҮШӨӨ ДАХИН ТЭЖЭЭЛ МҮН» (Л. И. Брежнев)

Мартын 14-дэ Гусиноозерск хотодо Сэлэнгын аймагай механизаторнууд, кукурузашад ба луговодуудай үргэн зүблөөн болоо. Эндэ бүхы колхозуудай түрүүлэгшэнэр, совхозуудай директорнүүд, парткомой секретарьнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд байлсаа. 1972 ондо хэгдэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд тухай, мүн табан жэлэй шиидхэхы удха шанартай гурбадахи жэлдэ газар тарялангай продукци дээшэлүүлхэ зорилгонууд тухай партиин райкомой нэгэдэхи секретарь В. Б. БАЗАРОВ дэлгэрэнгы элидхэл хэбэ. Зүбшэгдэһэн асуудал тушаа Химнын совхозой кукурузашан, габьяата механизатор Б. Р. ЖАМБАЛОВ, Сэлэнгын совхозой директор А. М. ГУСЕВ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Р. С. БАДМАЕВ, «Эрдэм» колхозой тракторна бригадын бригадир Л. Д. ВАМПИЛОВ, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ П. Ц. ХАЙДАПОВ, Сэлэн-Дүүмын заводой директор М. Г. САНКОВЕЦ, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор Н. Т. ДУЛЬХЕЕВ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговод Д. Ж. ЖАПОВ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша агроном В. Б. БУДАЕВ, «Сельхозтехникын» аймагай отделенние эрхилэгшэ Ц. Л. БАЛДАНОВ, СПТУ № 1 училищиин комбайнер В. Ф. КРЫЛОВ, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой отделенние эрхилэгшэ Ц. Б. БАЛЬЧИНОВ гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Зүблөөн дээрэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. У. МОДОГОЕВ үгэ хэлэһэн байна.

Зүблөөн дээрэ болоһон хөөрэлдөөн энэ хуудаһанда хэблэгдэбэ.

Малай ашаг шэмын бага байһанай гол шалтагаан

Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозууд юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй туршада хүдөө ажахынгаа үйлэдбэри хүгжөөхэ талаар зарим тэды дүнгүүдые туйлаһан байна. Илангаяа алибаа адууһа малай тоо толгой олошороо. Жэшээлхэдэ. 1970 онойхиһоо бодо малай тоо 8,2 процентээр, тэрэ тоодо үнеэдэй — 3,4 процентээр, хониндой — 10,5 процентээр, гахайн — 57,2 процентээр олошоржо, гүрэндэ һүн, нооһон горитойхоноор тушаагдадаг болоо. Тиигэбэшье энээгээр һанаагаа амараад һуухын аргагүй. Дутуу дунданууд, үшөө шиидхэгдээдүй асуудалнууд олон. Хэрбээ али бүхы тэжээлээр — бүдүүншье, шэмэтэйшье, шүүһэтэйшье тэжээлээр адууһа малайнь хүсэд дүүрэнээр хангагдадаг байгаа һаань, малайнь тоо толгойн ашаг шэмын эрид түргэн ургаха байһаниинь лабтай. Теэд эгээл ехэ дутагдал юуб гэхэдэ, орооһо тарянайшье, үбһэ ногбонойшье ургаса бага, тэжээл хомор байһаар. Хоёр жэлэй турша соо аймагай колхоз, совхозууд 700 мянган центнер орооһо таряа ургуулжа абаха байһан аад, миил 510 мянган центнер абаа. Тиихэдээ аяар 190 мянган центнер дутуу абаһан болоно. Үбһэ ногоонойшье ургаса баһал иимэрхүү. Адууһа малай ашаг шэмын бага дээрэһээ гүрэндэ һү, мяха, нооһо худалдаха түсэб дүүргэгдээгүй. Малай ашаг шэмын бага байһанай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, жэлһээ жэлдэ тэжээл ехээр дуталдадаг байна. Илангаяа үбэлжэлгын үедэ адууһа мал али бүхы тэжээлээр хүсэд хангагданагүй, арай гэжэ үлэ залганхай ондо ороно.

Аймагай колхоз, совхозууд орооһо таряа, үбһэ ногоо, алибаа тэжээл элбэгээр бэлэдхэжэ шадаагүй һаа, улам бүри үдэжэ байгаа ниитынгээ мал ажалай саашадаа амжалтатайгаар хүгжэлтые хангаха аргагүй болоно. Энэ талаар аймаг соо нилээд юумэн хэгдээ. Тарялангай талмай үргэдхэгдэнэ. Уһалууриин газар жэлһээ жэл бүхэндэ үргэдэжэ байнхай Сабшалангай. бэлшээриин газар һайжаруулха талаар нилээд хүдэлмэри хэгдээ. Сэлэнгэ, Сүхэ, Химнэ голнуудые зубшан. бүхы дээрээ 35 километр утатай үндэр эрьенүүд бодхоогдонхой. Загастайн, Тохойн, Жаргалантын, Нөёхоной, Химнэ-Цагаанай уһалууриин түхеэрэлгэнүүд заһабарилагданхай. Эдэ түхеэрэлгэнүүдэй ашаар хоёр мянгаад гектар газар уһалагдана. Ленинэй, Тельманэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта хамтадаа 560 гектар талмай дээрэ олон жэлэй ногоо таримал бэлшээриин газар эмхидхэгдээ.

Зүгөөр саашадаа адууһа малай тоо толгойе эрид түргэн олошоруулхын, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула шухала хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхээр бологдоо. Иимэ арга боломжо ажахы бүхэндэ бии. Колхоз, совхозууд хүсэ ехэтэй тракторнуудаар, хүдөө ажахын бусад машина, техникээр хүсэд һайнаар зэбсэгжэнхэй. Механизаторнууд. кукурузашад, луговодууд болон бэлэдхэл һайнтай, дүй дүршэлөөр баян бусад мэргэжэлтэд олошоронхой. Парти болон правительство хүдөө ажахые улам саашадань хүгжөөхэ тухай тон ехэ анхарал оролдолго гаргана. Иимэ оршон байдалда ямар зорилго табигданаб гэхэдэ, шэнэ газар хахалха. элдүүриин газар үргэдхэхэ гээшэ шухалын шухала удха шанартай хэрэг болоно. Тиимэһээ аймагай колхоз, совхозууд газар тарялангай, сабшалангай, болбосон түхэлтэй бэлшээриин талмайе үргэдхэхэ гэжэ зоригжонхой. Энэ талаар аймагай колхозууд нилээд баян дүй дүршэлтэй байна. КПСС-эй ЦК-гай сентябриин (1953 он) Пленумһээ хойшо үнгэрһэн үе соо аймаг дотор 34 мянган гектар шэнэ газар элдүүрилэгдэжэ, ашаглалтада оруулагдаһан байха юм.

Газар, газар, газар

Хахалжа ашаглалтада оруулхаар гү, али урдань элдүүрилэгдэжэ байһан аад хаягдашаһан газар Сэлэнгын аймагай ажахынуудта бии гү?

Аймагайшье, колхоз, совхозуудайшье хүтэлбэрилэгшэд, агрономууд болон механизаторнууд зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэдээ. тиимэ газар бии гэжэ сэхэ харюусана. Олохон ажахынууд мүнөө хахалха газараа олоод, элдүүрилгын түсэб зохёогоод байна. Жэшээлхэдэ, урдань колхоз, совхозуудай элдүүрилжэ байһан гурба мянгаад гектар газар хаягдашаһан зандаа хэбтэнэ. Тиимэ газар Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо 640 гектар. Ленинэй — 390 гаран гектар, XX партсъездын — 460 гаран гектар, Сэлэнгын совхоздо — 500 гаран гектар, Химнын совхоздо — 640 гаран гектар тоологдоно. Гадна бэлшээри гэжэ тоологдодог аад, ногоогоор хомор хэды шэнээн ехэ газар миил хэбтэнэ гээшэб. Тэрэниие һайнаар, зүбөөр элдүүрилээд, ороoһо таряа ургуулаашьегүй һаа, олон жэлэй үбһэ ногоо тарихада яахаб. Аймагай зарим ажахынууд ногоо таридаг дүй дүршэлтэй болонхой бшуу. Мүнөө жэлдэ ажахынуудынь ногооной үрэһэ хүрэнгөөр нилээд хангагданхай. 50 тонно шахуу үрэһэн ондоо тээһээ асарагдаад байна. Энэ жэлдэ Сэлэнгын совхоз 700 гектар, Химнын совхоз 600 гектар талмайда ногоо тариха зэргэтэй.

Газараа һайнаар, забһаргүйгөөр хахалха, зүбөөр элдүүрилхэ, мүнөөнэй агротехническэ эрдэм наукын эрилтые нарин нягтаар сахиха, ургасын хойноһоо анхаралтайгаар харууһалха, минеральна болон органическэ үтэгжүүлгэ үргэнөөр хэрэглэхэ, саг соонь һайнаар уһалжа байха, баян ургаса абахын тула үүсхэл оролдолго гаргаха гээшэ тон ехэ удха шанартай хэмжээ ябуулга болоно. Теэд энэ талаар аймагай колхоз, совхозуудта ехэхэн дутагдалнууд тохёолдоно. Газар гээшэ манай колхоз, совхозуудай, бүхыдөө манай ороной, манай арадай айхабтар ехэ баялиг болоно бшуу. Зүгөөр яахадаашьеб газартаа хайша хэрэгээр, хайнгаргүйгөөр, эзэн бэшээр хандаха, шанар муутайгаар элдүүрилхэ ябадал зарим механизаторнууд гаргана. Агротехникын эрилтэ нарин нягтаар сахигданагүй, харин бүдүүлигээр хазагайруулагдана. Зөөлэхэнөөр хэлэхэдэ. энэ хадаа огто тэсэшэгүй, шоо үзэмөөр, шобто харамаар ушар мүн. Иимэ ушар хаанашье, алишье колхоздо гү, али совхоздо үзэгдэхэ ёһогүй. Үндэр баян ургаса абаха гэбэл, механизатор бүхэн газартаа үнэн зүрхэнһөө ехэ хайхарамжатайгаар хандаха, агротехникын эрилтэтэй зохилдуулан, буртаг үбһэнэй ургахагүйгөөр гүнзэгыгөөр хахалха, оролдосотойгоор элдүүрилхэ, «зөөхэй» шэнги зөөлэн болгохо зэргэтэй. Одоол механизатор хүн газарай үнэ сэн һайн мэдэхэ байна бшуу. Газарта механизаторай һалан муугаар хандахадань, хүнэй дураа гутахань зүб. Тиимэһээ газараа муугаар хахалдаг, элдүүрилдэг механизаторнууд зүблөөн дээрэ хурсаар шүүмжэлэгдэхэ ёһоороо шүүмжэлэгдээ. Жэшээлхэдэ, 1972 ондо механизаторнууд З. Убошеев («Эрдэм» колхоз), П. Рябов (Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз) гэгшэд агротехникын эрилтые һэнгэргүйгөөр хазагайруулжа, газараа забһартайгаар, гүйхэнөөр (дээхэнүүр) хахалһан, полиин захаархиинь огто хахалангүй орхижорхиһон байха юм. Тиихэдэ Сэлэнгын совхозой механизатор В. Лубсанов, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор Данзанов гэгшэд поли дээрэ шэниисэ хаяхадаа, дутуу заһабарилагдаһан сеялкээр үрэһэеэшье газартань булангүй орхиһон байна. Ажалдаа иимэ харюусалгагүйгөөр хандахада хэндэ туһатай юм.

Баһа нэгэ ехэхэн дутагдал гэхэдэ, тарилгаяа саг соонь хэнгүй оройтуулдаг ушарнууд бии байна. Энэнь баян ургаса ургуулха хэрэгтэ тон ехэ хохидол тохёолдуулна. Оройн тарилгые дээрэ гэжэ тоолодог ёһо бии хэбэртэй. 1972 оной майн 15-да аймаг дотор эртын ороoһото ургамалнууд миил 20190 гаран гектарта таригдаад байһан. Бүхы бусад тарилгань июниин 1 болотор унжагайрһан байна. Зарим ажахынуудта обёос, хүхэ һолоомон мэтын ургамалнуудые июлиин 1 болотор гү, али бүри июльдэшье тариһан баримтанууд бии. Шэрүүн хүйтэн уларилтай манай эндэ зунай тэн хүрэтэр тарилга хэһэн ажахынууд ямар ургаса абаха һэм даа.

Түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр дэлгэрүүлхэ

Аймаг дотор газар тарялангай түрүүшүүл. дүй дүршэлөөр баян механизаторнууд, кукурузашад, луговодууд олон. Тэдэнэр эдэбхитэй, үүсхэлтэй хүдэлмэриин эрхим һайн үльгэр жэшээ харуулна. Жэшээнь, 1972 ондо ган гасуур. хура бороогоор хомор байбашье һаань, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тракторно-тариан ажалай бригада (бригадирынь М. И. Ковалевский) 2850 гектар талмай дээрэһээ гектар бүриин 11.8 центнер ороoһо таряа ургуулжа шадаһан байна бшуу. Тэрэшэлэн XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тракторно-тариан ажалай бригада (бригадирынь П. Л. Гыльков) гектар бүриин 9,1 центнер ороoһо таряа нилээд ехэ талмай дээрэһээ ургуулжа абаһан байха. Оролдосотой ажалаараа шалгаржа, үнгэрэгшэ жэлдэ үндэр ургаса ургуулһан тракторно-тариан ажалай түрүү бригаданууд Тельманэй нэрэмжэтэ, «Эрдэм» колхозуудта, Сэлэнгын совхоздо бии байгаа.

Эдэ бригадануудай амжалтын «нюусань» юуб гэбэл, газараа эрхим шанартайгаар хахалдаг, удаадахи бүхы бусад элдүүрилгыень оролдосотойгоор. таатай зохидоор, зүбөөр хэдэг, агротехникын эрилтые сахидаг, ургасын хойноһоо саг соонь харууһалдаг, буртаг үбһэ ургуулхагүйе оролдодог байгаа.

Сэлэнгын аймаг—герасимовска хүдэлөөнэй эхэ нютаг болоно. Бүри Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай урда тээхи жэлнүүдтэ эндэ герасимовска хүдэлөөн эхилээд, бүхы республика дотор үргэнөөр дэлгэрһэн түүхэтэй. Аймаг дотор герасимовска участогуудай болон звенонуудай эмхидхэгдэһэниинь тон һайшаалтай. 1972 ондо 28 герасимовска участок бии болоод, 1480 гектар талмай дээрэ ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. 20 мянган тонно наг шэбхэ, 207 тонно минеральна үтэгжүүлгэ сабшалан дээрэ гаргагдаа. Эдэ участогууд саг соогоо һайнаар уһалагдаа. Герасимовска участогууд булта хашаалагданхай. Иимээр хандаад байхада сабшалан дээрэһээ баян ургаса абтангүй яаха юм. Үнэхөөрөөшье герасимовска участогуудай гектар бүриһөөнь дунда зэргээр 19,3 центнер үбһэ ногоон абтаһан байна. Зарим участогуудай гектар бүриһөөнь 35 центнер хүрэтэр үбһэн абтаа.

Тэрэшэлэн кукурузашадай амжалта тухай хэлэнгүй байхын аргагүй. Химнын совхозой кукурузашан Бимба Ринчинович Жамбалов нёдондо 28 гектар талмай дээрэһээ 5700 центнер куузику. 1750 центнер кукурузын ногоон набша намаа ургуулжа абаһан байна. Тэрэнэй хүдэлмэридэнь онсо тусгаар нюуса юумэн огто байхагүй. Ургасын хойноһоо саг үргэлжэ харууһалаад, буртаг үбһэндэ даруулаагүй. Саг соонь уһалдаг, үтэгжүүлтэ хэдэг байгаа ха юм.

Эдэ түрүүшүүлэй баян дүй дүршэл, онол аргые колхоз, совхоз бүхэндэ үргэнөөр дэлгэрүүлжэ. бүхы механизаторнууд. кукурузашад болон луговодуудай шадабари болгохо хэрэгтэй. Энэ хадаа үргэн далайсатайгаар, һүр жабхалантайгаар дэлгэрээд байһан социалис мүрысөөнэй шухала зорилго мүн. Юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэлэйнь хабарай тарилгын үедэ социалис мүрысөөн хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар, ашаг үрэ ехэтэйгээр эмхидхэгдэхэ болоно. Тэрэнэй үрэ дүнтые үдэр бүхэндэ, недели бүхэндэ согсолон гаргажа байха, хэнэй. түрүүлжэ, хэнэй хожомдожо ябаһыень саг үргэлжэ соносхожо, бүгэдэндэ дуулгажа, «дайшалхы хуудаһан» дээрэ гү, али ханын газетэдэ бэшэжэ байха шухала. Тиихэдээ түрүүшүүлэй дүй дүршэл, оньһон арга, онол шадабари дэлгэрэнгыгээр харуулхаһаа ниитэлэн согсолхоһоо гадна, ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг, голодоһо гаргадаг, алибаа юумые гам хайрагүйгөөр үридэг хүнүүдые эрид хурсаар шүүмжэлхэ, дутуу дунданuудые зүбөөр элирүүлхэ гээшэ ехэ удха шанартай.

Газараа забһаргүй һайнаар хахалаад, оролдосотойгоор элдүүрилээд. эрхим шанартай үрэһөөр тарилга хээд байбал, баян ургаса хэзээшье абтахал байха гэжэ таряашад хэлсэдэг ха юм даа. Энээн тухайда ехэ һонирхолтой нэгэ үльгэр жэшээ элидхэлшэ харуулаа, Краснодарска хизаарай Усть-Лабинска районда Социалис Ажалай Герой Клепиков гэгшын тракторна бригадын механизаторнууд хабарай тарилгын үедэ газар хахалхыень хэндэ найдахаб гэжэ өөһэдөө шиидхэдэг юм байна. Ажалдаа оролдосотойгоор хандадаг, голодоһо огто гаргадаггүй эрхим тракторист, тариан ажалай түгэлдэр мастер иимэ эрхэ абадаг заншалтай. Хахалхынь урда тээ тракторна бригадын бригадир агроном хоёр хамта ябажа, загон загоноор жэгдээр хубаагаад, полиин захада бишыхан тэбхэрхэн хабтагай газарта шааһан бэеэрээ, энэ полиие хэнэй хахалха байһан тухай фамилиинь бэшэжэрхидэг байна. Хүдэлмэриин дүүрэһэн хойно хэр һайнаар, ямар шанартайгаар хахалагдаһан тухайнь акт табигдаад, бухгалтеридэ тушаагдадаг. Имагтал тиигэһэн хойнонь трактористда түлөэринь үгтэдэг байна. Тэрэ бригадада газар муугаар хахалха, забһар гаргаха. полиёо жэгдэлэнгүй орхихо, полиингоо захаархиие хахалангүй хаяха ушар огто үзэгдэдэггүй юм байна. Иимэ һайн дүй дүршэл дамжуулан абаад, манай республикын колхоз, совхозуудай тракторно-тариан ажалай бригада бүхэндэ бэелүүлхэдэ яаха юм.

Зүблөөн дээрэ энээн тухайда нилээд хөөрэлдөөн болоо. Түрүү механизаторнууд иимэ дүй дүршэл үнэн зүрхэнһөө дэмжэхэ байһан тухайгаа мэдүүлээ. Аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд хабарай тарилгын эхилхэдэ иимэрхүүгээр ажаллахаар шиидэнхэй.

Эрхим үрэһэн—элбэг ургасын үндэһэн

Үндэр баян ургаса найдамтайгаар ургуулжа абаха хэрэгтэ эрхим һайн үрэһэ хүрэнгын ехэ удха шанартай байһаниинь элитэ. Аймагай эрхэ байдалда алишье талаараа таарамжатай ороoһото ургамалнуудай үрэһөөр колхоз, совхоз бүхэниие хүсэд дүүрэнээр хангаха, ажахын тоосоото тусхай үрэһэнэй бригаданууд болон звенонуудые эмхидхээд, тэдээндэ һайн газар, шухала техникэ даалгажа үгэхэ хэрэгтэй болоно. Иимэ бригаданuудта дүй дүршэлөөр баян, түгэлдэр мэргэжэлтэй. эдэбхи үүсхэлтэй механизаторнууд хүдэлхэ. Тэндэ үрэһэнэй тусхай севооборот зохёохо, нэбтэрүүлхэ. Ямар газарта ямар ургамал таригдахаб, ямар ургамал таригдаад хуряагдаһан хойно, ямар ургамалые тарихада таарамжатайб гэжэ хараалагдаха ушартай. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, илангаяа агрономууд яахадаашьеб энэ асуудалда гүн анхаралаа хандуулнагүй.

Аймагай колхоз, совхозуудта жэлһээ жэл бүхэндэ шанар багатай үрэһөөр тарилга хэгдэнэ. Ургасаараа, сэбэрээрээ, шииг нойтоороо тарилгын шанартай болгогдоогүй үрэһөөр тарилга хэхэдэ баян ургаса абтахагүйһөө гадна, харин гарза хохидол тохёолдуулна. 1972 ондо ажахынуудта таригдаһан ороoһото ургамалнуудай үрэһэнэйнь аяар 54 процент шанар багатай байшоо. Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо, Химнын совхоздо үрэһэнэйнь шанар илангаяа муу байгаа. Обёос, ешмээн мэтын ургамалнуудай нютагай үрэһэтэй болохо талаар туршалгын хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Үрэһэнэй отделениинууд байгуулагдабашье, тэдэнэй хэһэн хүдэлмэринь тобойсо харагданагүй. Ондоо тээһээ, ороной баруун зүгэй областьнуудһаа асарагдаһан үрэһэн манай эндэхи эрхэ байдалда хүсэд тааранагүй, элбэг баян ургаса үгэнэгүй.

Гүрэнэй үрэһэнэй инспекци эндэ эмхидхэгдэһэн аад, өөрынгөө бодото зорилгые бэелүүлнэгүй, харин үрэһэнэй-шалгалтын лабораториин үүргэ дүүргээд лэ байна. Үрэһэнэй шанар шалгахаһаа гадна, колхоз, совхозуудта эрхим һайн үрэһэнэй ажахы эмхидхэхэ гээшэ инспекциин гол зорилго ха юм. Эрхим һайн үрэһэ ургуулдаг бригадануудые эмхидхэхэ, тэдэнэй хүдэлмэриие мэргэжүүлхэ, һайжаруулха шухала.

Зарим ажахынууд үрэһэ хүрэнгөө мүнөөшье болотор сэбэрлэжэ дүүргээгүй байһаар. Ороoһото ургамалнуудайнгаа үрэһэ түргэн сэбэрлэжэ дүүргээд, томо жэжээрнь илгаад, тарилгын шанарта хүсэд хүргэхэ гээшэ мүнөөдэрэй дайшалхы зорилго болонхой. Энэ хүдэлмэриие унжагайруулжа болохогүй. Зарим ажахынууд хэрэгтэй үрэһөө ондоо тээһээ андалдажа абаха болоно.

Тарилгын талмайн бүридэл

Ажахы бүхэндэ ороoһото ямар ургамалнуудые хэды шэнээн тарихада таарамжатайб. үрэ ехэтэйб, ашаг олзотойб гэжэ зүбөөр тодорхойлхо гээшэ бага бэшэ удха шанартай асуудал. Энэ хадаа колхоз, совхоз бүхэнэй тарилгын талмайһаа, газарайнь шанарһаа, уһалууриһаа, севооборотһоо дулдыдаха байна. Аймагай ажахынууд ехэхэн талмай дээрэ шэниисэ тарина. Зүгөөр ямар ургамалай таригдаад хуряагдаһан хойнонь шэниисэ тарихада һайнаар ургахаб гэжэ элирхэйлэнгүйгөөр, шэнжэлжэ үзэнгүйгөөр тушаалдаһан лэ талмай дээрэ шэниисэ тарихада үрэ дүн гаранагүй. Харин шэниисэ таригдаһан талмай дээрэ удаань обёос, ешмээн тарихада һайнаар ургадаг байна. 1971 ондо Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз гектар бүхэнһөө шэниисэдэ орходоо 4 центнерээр ехэ обёос хуряажа абаһан байха юм. Сэлэнгын совхоз, «Эрдэм» колхоз мүн лэ ешмээнэй баян ургаса ургуулһан байна. Шэниисын, хүхэ һолоомоной талмайе хороогоод, обёос, ешмээн таридаг болоходо таарамжатай гэжэ Сэлэнгын аймагай хүтэлбэрилэгшэд тоолоно. Энээн тухайда һайтар бодожо үзэгдэхэ. туршалгын хүдэлмэри хэгдэхэ юм бээ.

Аймагай колхоз, совхозууд наран сэсэг ехээр таридаг болохо һанаатай. Силос хэхэдэ ехэ шэмэтэй ургамал гэжэ тоологдоно. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой дүй дүршэл дээрэһээ харахада, севооборот соо ороһон наран сэсэг аша үрэ һайнтай байба. Сэсэглэжэ захалһан үедэнь наран сэсэг хуряахада ехэ силос болодог байна. Августын эхеэр наран сэсэг хуряагаад, аммиагай уһа оруулжа, намарай паар хахалхада ехэхэн ашагтай байһаниинь харагдаа.

Иимэ газар дээрэ ороoһото ургамалнуудые тарихада тогтууритай баян ургаса абтана. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз тиимэ газар дээрэ шэниисэ таряад, гектар бүриин 15—18 центнер ургаса абаһан байха юм.

Хүхэ һолоомоной ургаса яахадаа бага байнаб гэхэдэ, шанар муутай аад, муугаар элдүүрилэгдэһэн газар дээрэ таригдана. 1972 ондо аймаг дотор бүхыдөө 6600 гектарта хүхэ һолоомон таригдаһан аад, гектар бүриин миил 1,6 центнер ургаса абтаһан байха юм. Иихэдээ ажахынууд ямар ехэ хохидолдо ороһон болооб. Ургасын бага байхын хажуугаар адууһа малда гэшхэгдэнэ, элдэб янзын үрилтэдэ ороно. Иимэ сэнтэй шухала ургамалда иигэжэ хандаха гээшэ буруу байна. Саашадаа 15—20 гектар хэмжүүртэй фермэ шадархи участогуудые бии болгоһон бэеэрээ хүхэ һолоомо гү, али горох обёос хоёрые холижо таряад, тойруулжа хашаалха байна. Фермэ шадархи участогуудай ургасые баяжуулжа шадабал, колхоз, совхозууд бүхы энэ хонидоо хүхэ һолоомоной гү, али горох обёос хоёрой ургасаар бүрин хангаха аргатай. Мүнөө жэлдэ хоёр мянгаад гектар хүрэтэр фермэ шадархи участогуудые эмхидхэхээр хараалагдана.

Тэрэшэлэн кукуруза. куузику мэтын тэжээлэй ургамалнуудай ургасань тон багa байһаар. Урдаа ургамалнуудые тар сынь хойноһоо да даг, уһалдаг, ү тусхай звенонууд байһан аад, мүн звенонууд үгы бо ротехникэнь хаза дана, муу болоо. поли буртаг үбһэ дарагдашана. Саа хоз, совхозуудта нонуудые эмхи дээндэ кукурузын хала техникэ даал баа үтэгжүүлгэ то хэ, ургасыень хараа ажалайнь түлөө руулха зорилго таб

Ургаса дээшэлүү рэгтэ органическа неральна үтэгжүү ехэ нүлөө үзүү ниинь элитэ. Ажах үтэгжүүлгэ нилээ хэрэглэгдэдэг бо жүүлгын амтан Зүгөөр үтэгжүү ехэ ашагтай туһа үндэһэтэй байһан тойгоор шэнжэлэ гүй, тодорхойгоор дэнэгүй. Үтэгжүү зүбөөр хэрэглэгдэ ень агрономууд х жа үзэнэгүй. Энэ т хала тобшолол бодомжотой дүр оруулагданагүй. М үтэгжүүлгэ шадам рэглэхэ оньһон дүршэлдэ мех дые хэншье һурга

Машина техникэ маша зүбөөр ашаглаха

Аймагай ажахынууд мүнөө үеын али бүхы машинануудаар, орёо оньһон техникээр бүрин түгэлдэрөөр зэбсэгжэнхэй. Колхоз, совхоз бүхэндэ элдэб түхэлэй трактор, комбайн, зүһэн бүриин зэр зэмсэг, техникэ — сеялкэ, плуг. культиватор. каток, борной гэхэ мэтэ тон олоор тоологдоно. Теэд олохон ажахынуудта машина техникэдэ хайра гамгүйгөөр хандана, саг болзорһоонь түрүүн эбдэнэ, хүсэд ашагтайгаар хэрэглэжэ шаданагүй гэхэ гү, али хэрэглэхые оролдоногүй. Зарим механизаторнууд олохон ушарта өөһэдынгөө үмсын, хара аминай хэрэгтэ хамтын зөөри байгааша машина техникые һэнгэргүйгөөр ашаглана. Зүгөөр иимэ аяг ааша гаргадаг механизаторнууд эрид хурсаар шүүмжэлэгдээ. Техникэдэ гам хайрагүйгөөр хандажа. эбдэдэг элээдэг хүнүүдтэй шангаар тэмсэхэ, иимэ ушарнуудые саашадаа огтолон болюулха, энэ талаар тодорхой хэмжээнүүдые абаха тухай хөөрэлдөөн болоо. Муугаар хандаһан дээрэһээ техникэ саг болзорһоонь урид элээһэн, хэрэгсэлһээнь гараһан гү. али эбдэһэн механизатор өөрынгөө «хүзүүгээр» заһабарилха болоно.

Оролдосотой һайнаар хүдэлдэг, машина техникэдээ гамтайгаар хандадаг, зүбөөр ашагладаг механизаторнууд олон. Жэшээлхэдэ, нэй нэрэмжэтэ кол ханизатор нүхэр Р гэрэгшэ жэлдэ гэ тораар 1464 гектар, нэрэмжэтэ колхозо рист нүхэр Баты гектар, Ленинэй колхозһоо нүхэр — 1200 гаран ге дэм» колхозһоо нүх ев — 1098 гек рилһэн байна.

Теэд яахадааш нуудта тракторнуу һайнаар ашаг Тэдэнэй ажалайн хоорондоо ехэ и лоно. Жэшээнь, ниинэй нэрэмжэтэ ДТ-75 түхэлэй т дунда зэргээр 97 элдүүрилһэн «Эрдэм» колхоздо 408 гектар болоно.

Тракторнуудай гүйгөөр ашаглагда найнь гол шалтага гэхэдэ, заһабарил райнь хангалтагү дээрэһээ хабарай дэлмэриин үедэ ех та болоно. Тра дай дутамаг дээра гэ трактор хэдэн торнуудай гар да тай болоно. Ме нуудай хэһэн х бүридхэл хангал һаар. Эдэ бүгэ шуулха, алибаа бөөр, ашаг ехэтэй лэхэ гээшэ тон шу рилгонуудай нэгэ

Механизаторнуудай уялга

Аймагай колхоз, совхозууд 1972—1973 онуудай туршада 4250 гектар шэнэ ба боро газар элдүүрилжэ, түбхын түрүүндэ ороoһото ургамалнуудай талмайе үргэдхэхөөр зоригжонхой. Ороoһо тариан — адууһа малай алибаа тэжээлэй дээжэнь. Жэлһээ жэл бүхэндэ ороoһо таряа элбэг дэлбэгээр ургуулаад байгаа һаа, колхоз, совхозууд малай тэжээлээр дуталдахагүй һэн бэлэй. Ороoһо таряа элбэгжүүлхэ хэрэгтэ шэнэ ба боро газар хахалха гээшэ ехэ удха шанартай. 1973 ондо хахалагдаһан шэнэ ба боро газарай 2000 гектар дээр хэгдэхээр хараа

Ямар ажахы газар хахалхаар гэхэдэ иимэ:

Колхозууд

Тельманэй нэрэмжэтэ —»—
Ленинэй —»—
XX партсъездын —»—
«Эрдэм» —»—
Карл Марксын —»—
Кировэй —»—

Совхозууд

Сэлэнгын
Химнын
Сүхын
Шасарганын

МАНАЙ

Сэлэнгын аймагай механизаторнууд, кукурузашад болон луговодуудай суглаанда хабадагшад.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

Ургэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэдэ—онсо анхарал

ГОЛ ШЭГЛЭЛ—ПРОДУКЦИИН ШАНАР

Гүрэнэй стандартнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар саг үргэлжын хүдэлмэри хэхэ, тэрэнэй эрилтые наринаар сахиха хэрэгтэй юм. Энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаhан предприятинууд ГОСТ-ын эрилтэдэ таарадаггүй продукци бүтээн гаргана. Манайшье республикын зарим предприятинууд тиимэрхүү дутагдалтай.

Продукциин шанар hайжаруулха зорилгоор гүрэнэй аттестаци хэгдэдэг болоо. Энэ ехэ орёо, шухала хэрэг юм. Аттестаци хэхэдэ, промышленна продукци hайнаар, бүхы талаhаа шалгагдажа үзэгдэдэг. Продукциин технико-экономическа талаараа ямар байhаниинь, ашаглахада найдамтай hайниинь, газаа түхэлынь хэр байhаниинь элирүүлэгдэнэ. Гүрэнэй энэ шалгалта продукциин шанар элирүүлхэhээ гадна, научно-техническэ дэбжэлтэ үйлэдбэридэ түргэнөөр нэбтэрүүлхэ, продукциин ассортимент шэнэлхэ ба олошоруулха, тэрэнэй шанарые саг үргэлжэ hайжаруулха зорилго табина.

Шалгалтада ороhон продукци 3 янзын сэгнэлтэдэ хүртэдэг. Дээдын гү, али эрхим шанарай продукци хадаа өөрынгөө технико-экономическа талаар ороной ба дэлхэйн эрдэмэй болон техникын түйлалтада хүрэмэ байха ёhотой болоно. Иимэ сэгнэлтэ абаhан продукци эрхим шанарай гүрэнэй тэмдэгтэ хүртэдэг. 1-дэхи шатын сэгнэлтэдэ мүнөө үеын эрилтэдэ таарама продукци хүртэнэ. 2-дохи шатын гэжэ сэгнэгдэhэн продукци технико-экономическа талаараа мүнөө үеын эрилтэдэ хүрэдэггүй, моральна талаараа хуушарhан байдаг. Иимэ продукци саашадаа үйлэдбэрилэгдэхэ ёhогүй гү, али хубилган шэнэлэгдэхэ ёhотой болоно.

Республикымнай олонхи предприятинуудай бүтээдэг продукцида аттестаци хэгдээ. Эгээл hайн сэгнэлтэдэ «Электромашина» заводой продукци хүртэhэн байна. Байгалай заташанай промышленна трестын предприятинуудай үйлэдбэрилдэг зүйлнүүд hайн сэгнэлтэдэ хүртөө.

Хяагтын ээрэлгэ-трикотажна фабрикын продукци шалгагдаа. Хэдэн зүйлнүүд хуушаршаhан байжа, саашадаа нэхэн оёгдохоёо болинхой. Табан зүйлнүүд 2-дохи шатын сэгнэлтэдэ хүртэhэн байна. Буряадай мебелиин болон модо болбосоруулгын комбинадай бүтээн гаргадаг хэрэглэлэй зүйлнүүдэй шанар шалгахада, ехэ дутагдал элирүүлэгдээ. Хубсаhакай 3 үүдэтэй шкаф hайнаар, ГОСТ-ын эрилтэдэ таарамаар хэгдэhэн байба. Элдэб ондоо мебель: диван-орон, номой шкаф, стул, зөөлэн креслэ, хамта дээрээ 10 янзын зүйлнүүд шанарай 2-дохи шатын сэгнэлтэдэ хүртөө. Иимэ мебель энэ жэлэй июлиин 1-hээ саашаа хэгдэхэ ёhогүй болоно. Комбинадай хүтэлбэрилэгшэдэй, бүхы коллективэй урда харюусалгатай зорилго табигдаа. Тэдэнэр таатай зохид, худалдан абагшадай эрилтэ хангамаар мебель бүтээн гаргаха бэлэдхэл хахад жэлэй туршада хэжэ дүүргэхэ уялгатай байна.

Шаажан гүйлгэhэн амбарта худалдаа наймаанда хомор гэжэ үнинhөө гомдол ородог. Багашаг аад, гоё hайхан, зохид амhарта, элдэб кастрюли, кружка, аяга гэхэ мэтэ худалдаанда хомор байдаг. Иимэ зүйлнүүдые бүтээдэг Кировэй нэрэмжэтэ завод нэгэл янзын, томо гэгшын кастрюли хэhэн зандаа. Тэдэнэй шанар муу байhаар. Нёдондо эндэ хэгдэhэн 1602 тонно амhартын 845 тоннонь 2-дохи сортоор тушаагдан абтаа.

Заводой коллектив бии байгаа дутагдалые усадхаха, худалдан абагшадай эрилтэ хангаха зүйлнүүдые бүтээдэг болохо талаар зарим тэды алхам хэжэ эхилээ. hайн шанартай, таатай зохид шаажан гүйлгэhэн амhарта хэхэ цех бариглажа байна. Энэ цех шэнэ, бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгээр хангагдаха юм. 1973 ондо 3 шэнэ янзын амhарта: гүсэ, кофейник, кастрюли хэгдэжэ эхилхэ. Тиихэдэ республикын 50 жэлэй ойдо зорюулагдан, тусгаар гоёон шэмэглэгдэhэн 6 тонно амhарта худалдаа наймаанай организацинуудта тушаагдахаар хараалагдаа.

Иимэ зорилго дүүргэхын, hайн шанартай продукци бүтээдэг болохын тула заводто ехэ ажал хэгдэхэ ёhотой. Шаажан гүйлгэhэн амhарта хэхэ кадрнууд дуталдана. Заводой зарим түхеэрэлгэ, электрын пеэшэнүүд хуушараа. Электрын элшэ хүсэ пеэшэнүүдтэ дамжуулха лини hэлгэхэнь мүн лэ зайлашагүйгөөр, дары түргэнөөр хэхэ ажал гэжэ тоологдоно. Пеэшэнүүдтэ саг үргэлжэ хэрэгтэй температурын хангагдаагүй ушарhаа голодоhон гаргагдана. Мүн амhарта хэхэ, тэдэниие пеэшэн соо галдаха, шаажан гүйлгэхэ технологи наринаар сахигданагүй. Техническэ хиналтын таhагай хүдэлмэрилэгшэд голодоhо гаргагшадта шанга эрилтэ табинагүй, иимэ байдалтай эбсэшэнхэй.

Энэ ушарhаа муу шанартай продукци бүтээгдэжэл байhаар. hүүлэй гурбан hара соо 966 түхэригэй голодоhо гаргаhан тухай мэдээн заводто абтаад байна. Гадна 6 мянган амhартын стандартын ёhоор хэгдээгүй байhаниинь элирүүлэгдээ.

Стандартын эрилтэ сахихагүй баримта валенка дарадаг ба сабхиин фабрикада яhала олоор дайралдана. Энэ коллектив олон паар валенка дараха гэжэ шнидээд, тэдэнэй шанар тухай огто мартаа гэжэ хэлэхэдэ болоно. Валенка дараха 1972 оной түсэб холо үлүүлэн дүүргэгдээ. Харин продукциинь горитой хуби гологдошоо. Иимэ ушар юундэ дайралданаб гэхэдэ, шанарай түлөө шанга тэмсэл ябуулаг данагүй. Фабрикын лаборангнууд, техническэ хиналтын таhагай хүдэлмэрилэгшэд продукциин шанар саг үргэлжэ хинан шалганагүй, голодоhо гаргагшадта шанга эрилтэ табинагүй.

Ямар шанартай, ямар түхэлтэй валенка дараха байhанаа, ямар эрилтын табигдадагые хүдэлмэришэд hайн мэдэхэгүй байба. Голодоhо гаргаха ушарые зайсуулхын, hайн шанартай продукци бүтээхын тула хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабари, харюусалгыень дээшэлүүлхэ, шанга хиналта табиха, үйлэдбэриин технологи наринаар сахиха шухала юм. Харин эндэ иимэ тэмсэлэй хэгдэдэггүй байhаниинь шалгалта хэхэдэ эли болоо.

Парти, правительство бүтээн гаргадаг продукциин шанар hайжаруулха тухай ходо заана. Энэ хэрэгтэ стандартнуудай үүргэ дээшэлүүлхэ тухай тогтоол баталан абтаhан юм. Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ, продукциин шанар hайжаруулха гол зорилгонууд тухай тэндэ хэлэгдэhэн байна. Стандартнуудай хэр сахигдажа байhые хинан шалгаха тусхай албан бии болгогдоо.

Продукциин шанар тухай асуудал ехэ удха шанартай гээшэ. Мүнөө хаа хаанагүй дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй нэгэ шухала эрилтэнь продукциин шанар болоно. Хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргадаг коллективүүд энэ эрилтэдэ таарамаар ажалаа эмхидхэхэ, гоё hайхан, таатай зохид, бэхи hайн зүйлнүүдые бүтээхэ гэжэ оролдохо ёhотой гээшэ.

Н. МЕДВЕДЕВ,
стандартнууд ба хэмжэлгын техникые шалгаха гүрэнэй хиналтын Буряадай лабораторнин таhагые даагша.

Социалис оронуудаар

КОШИЦЫН МЕТАЛЛУРГНУУДАЙ АЖАЛАЙ ИЛАЛТАНУУД

БРАТИСЛАВА. Зүүн Словакиин Кошицын металлургическа комбинат Словаки доторхи промышленна предприятинуудай дунда эгээл томонь юм. Эндэ хори гарам мянган хүн хүдэлмэрилнэ, жэл бүридэ үйлэдбэрилэгдэжэ байhан продукциинь үнэ сэн до[...] миллиард кронhоо үлүү болоно. Кошицодо үйлэдбэрилэгдэдэг булад, шэрэм, про[...] орон доторoo эгээл hайн шанартай байхаhаа гадна, [...] хямда сэнтэй юм.

[...]ороной металлургическа за[...]уудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Кошицын [металл]ургнууд хоёрдохи жэ[...] түрүү hуури эзэлнэ.

Кошицын комбинадай ам[...] юунhээб гэхэдэ, бри[...] эхилээд бүхэли завод [...] коммунистнуудай [хүд]элмэри доро ажалаа эм[...] тус коллектив социа[лис] мүрысөөндэ эдэбхитэй[...] хабаадана.

Урлан нарижуулгын дурад[...]нуудые нэбтэрүүлhэнэйн [...] ашаар комбинадай булад [...]хадаг завод үйлэдбэриин [...] хүсэ 1972 ондо 25 про[центэ]эр нэмээгээ.

Коммунистнуудай эдэбхи [...]лээр комбинадай кол[лектив] байгша ондо түсэбhөө [үлүү]р 44 миллион кроной [продук]ци үйлэдбэрилхэ уялга [абаа]бай.

1972 оной хитой жэшээбэл, [бүт]ээн гаргадаг продукциин хэмжээе 12,5 процентээр [ехэ]лүүлхэ, тэрэнэйнгээ сэн [...] миллиард крондо хүргэхэ [...] уялга комбинадай кол[лекти]в абаба.

[...]ГЫ ТЭЖЭЭЛГЭ — [...]ША ҮРЭТЭЙ hАЛБАРИ

СОФИ. Кооперативууд хоо[...]дын зүгын ажахы гурбан [...]эй саада тээ Болгариин [Т]ырговиштска округто эмхид[хэ]hэн юм. Юhэн кооператив, гурбан госхоз, «Нектар» гэжэ предприяти болон [...]гуй кооперативна холбоо[...] зүгы тэжээдэг газарнууд [...]дэ ороhон байгаа. Зүгын [...] мянган бүлэhөө бү[...] 57 газар (пасека) энэ ажахыда тоологдоно. Эндэ үйлэдбэрилэгдэдэг продуктнуудай дунда мёд, воск болон бусад зүйлнүүд бии. Нёдондо жэлэй дүнгүүд зүгышэн бүхэниие баясуулаа hэн. Зүгын бүлэ бүхэнhөө 18 килограмм мёд, 0,45 килограмм воск абтаhан байна.

Кооператорнуудай тэмдэглэhэнэй ёhоор, байгша ондо энэ ажахы тон ехэ болоо. Тиимэhээ ашаг олзоёо дээшэлүүлхэ гээшэ гол зорилгонь мүн. Тиигэхын тула зүгын ажахын хүтэлбэрилэгшэд аграрно-промышленна комплекснуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта наран сэсэгhээ гадна, хүсүүг, хяаг үбhэ болон бусад ургамалнуудые тарихые хараалаа.

ГДР-тэ ГАЗАР ШАНАРЖУУЛАГДАНА

БЕРЛИН. hүүлэй жэлнүүдтэ мелиоративна хүдэлмэриие hайнаар ябуулhанай ашаар ГДР-тэ намагтай ба хуурай 1,7 миллион гектар газар шанаржуулагдаhан байна. Республикын хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативууд болон арадай ажахынууд гансал байгша ондо үшөө 60 мянган гектар газар нэмэжэ абаха. Эдэ бүгэдэ ороohото ургамалай болон тэжээлэй ногооной валова суглуулбарида горитойгоор нүлөөлжэ, мал ажалые элбэг хүрэхэ үбhэ тэжээлээр хангаха байна.

Энэ табан жэл соо хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ hомологдоhон бүхы мүнгэнэй 20 процентhээ ехэнь мелиоративна хүдэлмэридэ гаргашалагдаха. Тиин энэ жэлдэ 70 мянган гектар шэнэ газар шанаржуулагдаха байна.

АЖАЛШАДАЙ ЭЛҮҮР ЭНХЭ — ГОЛ АНХАРАЛДА

ВАРШАВА. «Элүүр энхын байрануудые» бодхоожо байhан барилгашад байгша ондо hайнаар хүдэлмэрилнэ. Позданьда баригдажа байhан больницын комплексые тэдэнэр болзорhоонь урид—февраль соо ашаглалгада тушаагаа. Тиихэдэ Закопань, Конин, Лодзь, Дембиц болон Пулавада больницын корпусуудые бодхоохо болзорые хэдэн hараар түргэдхэхэ уялга абтаа. Варшавада медицинскэ академиин байшангуудые бодхоогшод мүн лэ амжалтатай. Академиин зарим хуби ашаглалгада үгтэнхэй. Барилгынгаа гүйсэд дүүрэхэдэ, тус академи орон доторoo эмшэлэлгын ба научна шэнжэлэлгын ехэ түб болохо юм.

Ажалшадай элүүр энхые хамгаалалга Арадай Польшын парти, правительствын онсо анхаралда байдаг. Гансал энэ табан жэл соо (1971 — 1975 онууд) больница болон эмшэлэлгын бусад газарнуудые түхеэрэлгэдэ 16 миллиард — үнгэрhэн табан жэлэйхиhээ хоёр дахин шахуу ехэ — злотых гаргашалагдаха байна. Энээнэй ашаар больницын ороной тоо 16.200 болгогдохо. Гадна 30 мянган hууритай шэнэ больницын барилга эхилэгдээд, удаадахи табан жэл соо ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдаа.

ПОЛЬШЫН ЭД БАРААН 80 ОРОНДО ЭЛЬГЭЭГДЭНЭ

ВАРШАВА. Польшын предприятинуудай тэмдэгтэй эд бараан байгша ондо үнгэргэгдэхэ уласхоорондын 350 яармаг болон выставкэдэ харуулагдаха юм.

Польшын металл болбосоруулдаг станогууд, горнорудна түхеэрэлгэ, шалгалта-хэмжэлгын аппаратура, электротехникэ, электронно тоолон тодорхойлолгын машинанууд, үргэн хэрэглэлэй эд бараан Лейпцигэй яармагта табигдаа. Харин Каирта нээгдэхэ выставкэдэ орогшод «Фиат-125» түхэлэй автомобильтай, «Ныса» гэжэ микроавтобустой танилсаха.

Тиихэдэ «Польшодо хэгдэhэн» гэжэ нэрэтэй эд бараанай заншалта выставкэдэ Польшын худалдаа наймаанай 30 нэгэдэл хабаадаха. Энэ выставкэ Советскэ Союзда жэлhээ жэлдэ ехэ амжалтатайгаар үнгэрдэг юм.

Польшын Арадай Республикын худалдаа наймаанай гадаадын харилсаан жэл бүри үргэдэнэ. Мүнөө үедэ ПНР-эй арадай ажахын продукци 80 гаран орондо эльгээгдэнэ.

Дарханай ТЭЦ городойнгоо промышленна комплексын предприятинууд болон хэдэн городуудта электрын элшэ ба дулаа үгэжэ байдаг юм. ТЭЦ-эй хүдэлмэришэд, инженернууд болон техникүүд «1973 ониие үндэр бүтээсэтэ ажалай жэл болгохобди» гэhэн уряа доро мүрысэн хүдэлжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дарханай ТЭЦ.

ТАСС-ай фотохронико.

ЧЕХОСЛОВАКИИН ГУТАЛ ОЁГШОДТО

ПРАГА. Чехословакиин Социалис Республикын гуталай промышленностиин предприятинуудай дунда нёдондо үнгэрhэн мүрысөөндэ илаhан Тршебичскэ фабрикын коллективэй түлөөлэгшэдтэ Тршебиче хотодо болоhон үйлэдбэриин түрүүшүүлэй баяр ёhолой суглаан дээрэ дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба. Социалис мүрысөөндэ үндэр дүн түйлаhан республикын эрхим 36 гуталшан шагналда хүртэhэн байна.

Промышленностиин тус hалбариин хүгжэлтэдэ Социалис Чехословаки горитой амжалта түйланхай. Нэгэ хүндэ гуталай хүртэсөөр тэрэ дэлхэй дээрэ түрүү hуури эзэлнэ. Дэлхэйн эгээл нарин стандартнуудта харюусадаг Чехословакиин уран гартанай бүтээhэн гоё hайхан гуталнуудые 85 гүрэн худалдажа абадаг. Тэдэнэй дундаhаа Советскэ Союз эгээл олоор абадагынь болоно. Чехословакиhаа газаашань гаргагдадаг гуталай хахадhаа охонхинь манай орондо асарагдана.

ЧССР-эй гуталай промышленностиин хүгжэлтэдэ энэ табан жэл үргэн харгы нээнэ. КПЧ-гэй XIV съездын Директивэнүүдэй үндэhөөр тэрэнэй үйлэдбэриин хүсэ шадал нилээд дээшэлүүлэгдэхэ. Мүнөө үеын техникээр хангагдаhан шэнэ фабрикануудай корпусууд Острава, Зноймо хотонуудта 1975 он болотор баригдаха юм.

(ТАСС-ай корр.).

ВЕНГРИ. Үбэл — Фертё нуур дээрэ ургаса хуряалгын хаhа болодог. Энэ нуурай эрьеэр зөөлэхэн сад, дулаа барнсатай хулhан ургадаг юм. Тиимэhээ энэ хулhан оронойшье, хилын саанахишье промышленностиин элдэб hалбаринуудта хэрэглэгдэдэг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хулhа сабшалгын үедэ.

МТИ-ТАСС-ай фото.

КОММУНИС ХҮДЭЛӨӨНДЭ ЭСЭРГҮҮ ПОЛИТИКА

Дэлхэйн Коммунис хүдэлөөндэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай хоорондохи нягта холбоондо Советскэ Союзай Коммунис парти хододоо анхаралаа хандуулжа байдаг. КПСС-эй XXIV съездын документнүүд соо энээн тухай тодоор хэлэгдэhэн. Марксизм-ленинизмын нангин hургаалые хазагайруулха, энэ hургаалай гол ёho гуримуудые өөрынгөө дураар тайлбарилха гэhэн hэдэлгэ Хитадай коммунис партиин удамаршадай гаргажа байха үедэ империализмда, тэрэнэй туhамаршадта эсэргүү тэмсэлээ улам шангадхаха гээшэ онсо удха шанартай болоно.

Маоистнууд ямар зорилго урдаа табина гээшэб? Тэдэнэр марксизм-ленинизмын хэтэ мүнхэ hургаалые өөрынхеэрээ ойлгохо, социалис оронууд болон коммунис хүдэлөөндэ эсэргүү ябуулга хэхэ. бүхы дэлхэйн оронуудай түшэг тулгуури болодог — Советскэ Союзай бэелүүлдэг гадаадын, дотоодын политикые хазагайруулха, тэрэниие хардаха гүрдэхэ гэhэн зорилгоёо мүнөө дээрээ бэелүүлжэ байна бшуу. Иимэ политикадаа түшэглэн, дэлхэйн национально-сүлөөрэлгын бүхы хүдэлөөе ударидаха ёhотойбди, дэлхэй дээрэхи «эгээн томо гүрэнүүд» — СССР США хоёрто эсэргүү ябуулга хэхэ ёhотойбди гэжэ тайлбарилхые оролдодог, уряалдагшье байна.

Тэрээнhээ гадуур. Советскэ Союз, хэнэйшье мэдэхээр, дэлхэй дээрэ тон ехэ нүлөөтэй, нэрэтэй түрэтэй гүрэн болоно ха юм. Социалис оронуудай ажалшад, арадуудай национальна-сүлөөрэлгын хүдэлөөн, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинууд Советскэ Союзые, манай алдарта партиие нягтаар тойрон жагсадаг байна. Тиихэлээрээ Пекинэй удамаршадай националис дээрэлхы, шовинис политикаяа бэелүүлхэ хэрэгтэнь КПСС, Советскэ Союз haад хэжэ болохо гэжэ ойлгоно. Ушар тиимэhээ КНР-эй хүтэлбэрилэгшэд өөрынгөө балмад политикые, харата ябуулгаяа нэн түрүүн КПСС-тэ, СССР-тэ эсэргүүгээр ябуулха гэжэ оролдоно. Зүгөөр иимэ политикын бэелүүлэгдэхэнь бэлэн бэшэл ха. Юундэб гэхэдэ, дэлхэйн олонхи оронуудай — Азиин, Африкын, Латинн Америкын арадууд хэн бодото ханинарнай гээшэб, хэн хооhон үгэнүүдээр арадуудые мэхэлхэеэ оролдоноб гэжэ Пекинэй бодото политика дээрэhээ эли тодо харана ха юм.

Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй саашадаа хүгжэлтэдэ 1969 ондо Москвада үнгэрhэн коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэнэрэй суглаан онсо удха шанартай юм. Энэ суглаан дээрэ аха дүү партинуудай түлөөлэгшэд Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй хорото hанаа шалгануудые эрид шүүмжэлhэн байха. Тиихэдэ Мао Цзэ-дунай «hургаал» мүнөөнэй үе сагай гайхамшаг хубилалтануудые хараада абанагүй гэжэ заагдаhан байгаа.

Суглаанда хабаадагшад Хитадай түлөөлэгшэнэрэй зүгhөө Советскэ Союзай, КПСС-эй удха шанар ба үүргые доошолуулха, нэрэ зэргые гутааха эрмэлзэлдэ ёhотой харюу үгөө hэн.

Мао Цзэ-дунай бүлэг өөрынгөө политикые орон доторoo бэелүүлхэдээ нилээд олон бэрхэшээлтэй ушардаг. Үшөө табяад оной hүүл багаар Маогой «hургаал» социалис байгуулалтада тон ехэ хохидол асаржа болохо гэжэ Хитадай олон алдарта хүбүүд, басагад, жиирэй коммунистнуудшье ойлгоhон бэлэй. Тиигэжэ орон доторнь бодото тэмсэл эхилhэн, тэрэ үедэ олон зуугаад, мянгаад интернационалистнууд хашалта, мүрдэлгэдэ ороhон, алуулhан байна. 1962 оной сентябрь hарада болоhон КПК-гай ЦК-гай X пленум дээрэ Мао Цзэ-дун өөрынгөө дотоодын ба гадаадын политикые «hайшаалгажа» шадаhан юм. Тэрэ үедэ Болгариин, Венгриин, Чехословакиин, ГДР-эй, Италиин болон бусад аха дүү партинуудай съезднүүд боложо, КНР-эй удамаршадай балмад политикада зүб сэгнэлтэ үгтэhэн байна. Хамта дээрээ дүшэ гаран партинуудай тогтоолнууд, мэдүүлгэнүүд, статьянууд соо дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ Мао Цзэ-дунай бүлэгэй харата ябуулга эрид шууд буруушаагдаhан бэлэй.

Хитадай компартиие удамаршад «Уласхоорондын» коммунис хүдэлөөнэй гол хараа шугам тухай» гэhэн документ 1963 оной июниин 14-дэ тунхаглажа, марксизм-ленинизмын hургаалай гол ёho гуримуудта доболго хэhэн байгаа. Энэ документ Хитадай компартиин толгойлогшонорой коммунис хүдэлөөнэй хэрэгтэ сэхэ урбаhые гэршэлээ. Аха дүү коммунис партинууд тус документые бултадаа буруушааhан юм. Энэ үедэ үсөөхэн националис шэглэлтэй партинуудые КПК өөрынгөө тала руу оруулhан байха.

Мао-Цзэ-дунай бүлэг дэлхэйн коммунис хүдэлөөндэ нүлөөгөө үзүүлжэ ядахадаа, 1963 оной эсэстэ коммунис партинуудай хоорондохи хани барисаа эбдэхэ гэжэ оролдоhон юм. Энэ ябуулгаяа эхилхэдээ «Советскэ Союзай Коммунис парти капиталистнуудай парти болобо...» гэхэ мэтээр хардажа, хараал шэрээл тараажа эхилээ. Тэрэшэлэн социалис болон бусад оронуудай арадуудта зорюулан, «Советскэ Союзда байгуулагдаhан социализмhаа ондоогоор ажабайдалаа, ажаhуудалаа зохёохо ёhотойт» гэжэ уряалhан байдаг.

Хэтэрхэдээ Хитадай хүтэлбэрилэгшэд гүрэнэй хилэ, газар дайда тухай асуудал СССР-эй урда табиhан, хилэ дээрэ хёмороое үүдхээдшье үзэhэн байна.

Өөрынгөө харата зорилгые бэелүүлжэ ядахадаа тэдэнэр социалис оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ оролсодог, худалдаа наймаанай талаар харилсаа холбоогоо болюулдаг, аха дүү партинуудhаа намнуулhан этэгээдүүдые суглуулжа, социализмда харша ябуулгануудта тухирдаг болоо. Гэхэтэй хамта капиталис оронуудай томо томо компартинуудта онсо анхаралаа хандуулжа, Италиин, Франциин, Индиин компартинуудай хүтэлбэрилэгшэдые тушаалhаань буулгаха гэжэ hэдэhэн юм. Энээнhээ гадна Мао Цзэ-дунай «hургаалые» дахагшад жэжэ буржуазиин, болбосороогүй залуушуулай дунда өөрынгөө харата ябуулгануудые үйлэдэдэг, тэдэниие мэхэлжэ, элдэб буhалгаануудые хэхыень тухирдаг hэн. Энээнииень Францида 1968 оной май—июнь hарада болоhон үйлэ хэрэгүүд элеэр гэршэлээ.

Дэлхэйн арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ КНР оролсодог, элдэб янзын зүбшэл заабари үгэлсэдэг юм. Жэшээлбэл, Кубын революциин дүй дүршэлые Латинн Америкын компартинуудта дэлгэрүүлхэ, буhалгаа хэжэ засагаа гартаа абахыень уряалдаг болоо. Мао Цзэ-дунай «hургаалай» тала баригшад өөрынгөө партинуудые хүшэр хүндэ байдалда оруулна. Индонезиин коммунис партиин хуби заяан бөлтандa мэдээжэ. Индонезиин үнэн сэхэ хүбүүд—коммунистнууд Маогой «hургаалhаа» боложо, ами наhаяа алдаhан юм. Бирмын, Малайзиин, Таиландын, Филиппинын коммунистнууд мүн лэ ехэ мүрдэлгэ, хашалтада ороhон байха.

1969 оной апрель hарада болоhон Хитадай компартиин IX съезд — маоистка шэнэ партиин съезд — боложо тодороо. Тус съезд маоизмда эсэргүү хүсэнүүдые усадхахые hайшаажа, шэнэ устав баталhан байдаг.

1969 ондо Москвада үнгэрhэн дэлхэйн коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй суглаан уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй тон ехэ илалта мүн. Суглаанда хабаадагшад бултадаа шахуу Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй харша ажал ябуулгые шүүмжэлhэн байна. Зүгөөр Хитадай коммунис партиие марксизм-ленинизмын арюун hайхан харгы замда орохо хэрэгтэнь туhалха гэжэ оролдоо.

Энэ суглаан дээрэ империализмда эсэргүү хүсэнүүд шэнэ илалтануудые түйлажа байна гэжэ тэмдэглэгдэhэн. Хитадтахи «соёлой хубисхалай» замхаhанай hүүлээр Хитадай арадай ажахы нэгэ заа hайжаржа эхилээ. Хилын саанахи оронуудтай харилсаа холбоогоо hайжаруулха талаар Пекин өөрынгөө «тактикые» ёhын тэдыдэ хубилгаха баатай болоhон байна. Хэрбээ урдань «маоизм — марксизм-ленинизмын дээдэ шата», «Хитад—дэлхэйн революциин түб» гэжэ шашадаг hаа, мүнөө «маоизм — марксизм-ленинизм» гээшэ гэжэ заадаг болоо. Урдань бии байhан алдуунууд болон дутагдалнуудаа маоистнарай мүрдэлгэ, хашалтада ороhон, хюдуулhан хүнүүдэй нэрэтэй холбодог. Мао Цзэ-дунай бүлэг урданb баримталдаг шугамhаа сухарижа, мүнөө «ондоо» политика бэелүүлдэг болоо гэжэ харуулха хүсэлэнтэй. Үнэн дээрээ нэгэшье хубилалта үгы ха юм!

Польшодо социализмда эсэргүү хүсэнүүдэй толгойгоо үргэхэдэ, пекинэйхид энэ социалис гүрэндэ урбалта хэхыень уряалаа hэн. Маоистнуудай социалис гүрэнүүдэй хоорондохи холбоо эбдэхэ hанаатай байhые эдэ жэшээнүүд гэршэлнэ.

Пекинэй ажал ябуулагшад Совет орондо эсэргүү политикаяа мүнөө дээрээ үргэлжэлүүлhээр. Гэхэтэй хамта тэдэнэр Америкын империалистнуудтай дүтэ болохын тула али болохо аргаар оролдоно. Тодорхойлон хэлэхэдэ, СССР-тэй тэмсэхын тула империалис ямаршье гүрэнтэй харилсаа холбоо байгуулха гэжэ хүсэдэг.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXVII сессидэ Бангладешэй Арадай Республикые ООН-ой гэшүүн болгохо, зэбсэг хуряаха асуудалаар Бүхэдэлхэйн зүблөөе зарлаха тухай асуудалаар Хитадай, Америкын Холбоото Штадуудай түлөөлэгшэтэй нэгэ hаналтай болоод байhаниинь Пекинэй бодото эрмэлзэлые элеэр харуулна ха юм.

Маоистнууд «хоёр тон ехэ гүрэнүүдтэ» эсэргүү тэмсэнэбди гэхэдэ, «дунда зэргын ба бага» оронуудые «аршалан хамгаалнабди» гэжэ шашадаг байна. hүүлэй үедэ Хитадай удамаршад ороноо хүгжэлтын замда ороhон гүрэнүүдэй тоодо орууланхай, тиихэдээ тэдэ оронуудые өөрынгөө талада оруулха гэжэ хараална. Зүгөөр маоистнуудай политика дэмжэдэггүй оронуудта элдэб харата ябуулга хэхэ гэжэ оролдоно. Жэшээлхэдэ, 1971 ондо Шри Ланка гэжэ гүрэндэ болоhон правительствада эсэргүү буhалгаанда пекинэйхид хабаатай байhан. 1971 оной зун КНР-эй хүтэлбэрилэгшэд Суданай коммунис партиин гэшүүдые хюдаhан ябадалые hайшаahан байна. Тэрэшэлэн Японой коммунис партида эсэргүү ябуулга хээ. Тэрэнь hайн үрэ дүн үгөөгүйнь элитэ. hүүлээрнь КПК «Японой компартитай харилсаа холбоогоо hэргээхэгүйбди» гэжэ мэдүүлээ. Азиин, Африкын, Европын оронуудта иимэр хүү шэглэлтэй олон ябуулга хэжэ байhаар. Америкэдэ, Сиридэ, Италида, Чилидэ маоистнуудай бүлэг элдэб ааша гаргана.

Маоистнууд уласхоорондын политика бэелүүлхэдээ, hүүлэй үедэ тактикаяа хубилгаа гэжэ заагаа hэмди. Тэдэнэр, энэ хэрэгтээ элдэб янзын арга зэбсэг хэрэглэнэ. Зарим ороной элшэн сайдууд, түлөөлэгшэнэрые занадаг, айлгаха, hурдүүлхэ гээдшье туршадаг.

Ушар тиимэhээ марксистско-ленинскэ партинууд маоистнуудтай тэмсэлые ажал ябуулгынгаа нангин уялга гэжэ тоолоно.

Р. ГАРМАЕВ.
КПСС-эй обкомой лектор.

„Буряад үнэндэ" бэшэhэнэй hүүлээр

«ТҮРГЭН ХЭМЖЭЭ АБАХААР»

Иимэ гаршагтай бэшэг манай газетын январиин 20-ной номерто толилогдоhон байгаа. Сэлэнгын аймагай Новоселенгинскын сельпогой хүдэлмэрилэгшэд малшадай дунда худалдаа наймаа муугаар эмхидхэнэ, автолавкануудтань малшадай үдэр бүриин хэрэглэлэй эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд хомор байдаг гэжэ тэрэ бэшэг соо хэлэгдээ hэн.

«Тус бэшэг соо хэлэгдэhэн дутагдалнууд булта зүб гэжэ элирүүлэгдээ. Эдэ дутагдалнуудые усадхаха тухай асуудал Новоселенгинскын сельпогой хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Малшадай худалдаа наймаанай эрилтэнүүдые саг соонь hайнаар хангадаг болохын тула автолавкануудай хүдэлмэри саашадань гуримшуулха талаар аймпотребсоюзай, сельпогой правленинүүд зохихо хэмжээнүүдые абаад, бэелүүлжэ эхилбэ» гээд Сэлэнгын аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Л.Ц. Цоктоев редакцида hаяшаг мэдээсэhэн байна.

Байгалай заповедник hаяхан (1970 ондо) эмхидхэгдэhэн юм. Хамар-Дабаанай үндэр хада уулануудhаа хоёр тээшээ нэмжыhэн тус заповедник аяар 165 мянган гектар талмай эзэлнэ. Эндэхи тайга соо хара булган, хэрмэн, баабгай, гүрөөhэн, хандагай, шоно гэхэ мэтэ ан гүрөөhэд олон юм. hүүлэй шэнжэлэлтын ёhоор эндэ илангаяа булган, хойто зүгэй оро олон гэжэ элирүүлэгдэбэ. Ургамал, ногооной зүйлнүүдые шэнжэлхэ талаар ехэ hонирхолтой участок гээшэ. Юундэб гэхэдэ, Хамар-Дабаанай нэгэ таладань (Байгал далай шадархи) Сибириин хойто зүгэй тайга, харин нүгөөдэ таладань (Сэлэнгын, Зэдын аймагууд тээшэ) — Дунда Азиин талануудай ургамал ногоон дайралдана бшуу.

Заповеднигэй ахалагша эрдэмтэ-хүдэлмэрилэгшэ А. М. Субботин иигэжэ хөөрэнэ: «Байгалай заповеднигэй ан гүрөөhэ, ургамалнуудые шэнжэлхэ талаар ехэ хүдэлмэри эхилээбди. Ан гүрөөhэнэй тоо толгой олошоруулха, ургамал ногоо хүсэд шэнжэлхэ гэhэн холын хараа түсэбтэйбди. Манай Байгалай үмэнэхи нютагуудаар аяншалхаяа ерэгшэд байгаалиимнай баялигтай: ан гүрөөл, шубуу шонхортой эндэл танилсаха ёhотой гэжэ тоолодогбди. Мүнөө дээрээ заповеднигэй музей эмхидхэжэ эхилээбди. Заповеднигэй ан гүрөөhэнэй болон ургамалнуудай аймагые хамгаалха талаар хүн зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулнабди. Зүгөөр хулгайша ангуушадшье дайралдадаг»...

Байгалай заповеднигэй хүдэлмэрилэгшэд хулгайша ангуушадтай тэмсэхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Заповеднигэй директор нүхэр М. А. Орловой мэдээсэhэнэй ёhоор, ганса 1972 ондо 60 тиимэ хулгайшад харюусалгада хабаадуулагдажа, 300 шахуу хүн «гараа татуулhан» байна.

Бүхы дээрээ ойн 24 харуулшан тус заповеднигэй ой тайгые хамгаална. 7 хүн научна хүдэлмэри эрхилнэ. Зүгөөр заповеднигэй коллективэй үшөө hайнаар ажаллаха эрхэ байдал хангагдаагүй байhаар. Транспортын талаар абажа харахада, оройдоо 2 моритой, нэгэ матоциклтай юм. Байгалай заповеднигэй хүдэлмэрилэгшэд байгаалиие хамгаалха талаар гүрэн түрын удха шанартай ажал хүдэлмэри ябуулна. Тиимэhээ тэдээндэ республикын засагай дээдын зургаануудhаа, ниитын эмхинүүдhээ, хүн зонhоо туhаламжа хэрэгтэй гэжэ hанагдана.

Тус заповеднигэй хүдэлмэрилэгшэ А. А. Васильченкын хэдэн фото-зурагууд уншагшадай анхаралда табигдана.

Зурагууд дээрэ: 1. Хамар-Дабаанай мундарганууд. 2. Байгалай заповедник соохи булган. 3. Байгал далайн хаб загаhан.

С. ОЧИРОВ,
манай корр.

БУЛГАН

Үнэн болоhон ушар

Эрын хэмдэ хүрэжэ, эмнигэй жолоо бариhан Балхые Далахайн суута ангуушадай эрхимүүдэйнь эрхим гэжэ хүршэ, холыншье нютагаархид тоолодог байгаа.

Энэ суута ангуушанай hураг дуулаhан Нурта нютагай баян Сэнгэ Онёон Дагба гэжэ амбааршантаяа тэрээндэ ерэжэ:

— Ши маанадтай хамта агнууринда гаралса! Хамнигадай агнадаг газар дээрэ агнаха зүбшөөл абанхайб. Намда булган шухала хэрэгтэй болоо. Шил булга барижа шадахаш! Хэрбээ намда булга барижа үгэбэлш агнаhан үдэр бүридэш арбан табан мүнгэ түлэхэб. Үшөө агнууринда унаха мори, эдихэ хүнэhэ хүшэ үгэхэб, — гэбэ.

«Али баянай арга мэхэнь барагдаха hэм. Түрүүн нялуун үгөөр садхаагаад, үнэн дээрээ болоходоо hалаабша табижархихадаа hаатаха аал!» гэжэ шэбшэн ангуушан Балхын үгэдэнь оросогүй, үгэ хүүргүй байхадань, Сэнгэ баян бүлюу хэлээ шэрүүн болгожо:

— Арсахашни гү?! Арсабалшни амба ноёдто гомдоод, шамай түлөөhэгүйгөөр, миинтээр абажа ошохо шадалтайб! — гэжэ занаба ха.

«Нохойтой үhөөтэй хүн хормойгүй, ноёд баядтай үhөөтэй хүн толгойгүй гэдэг энэл даа. Торго үмдэжэ, тоhон соо умбажа, арад зоной хүзүүн дээрэ аашалжа ябахадаа, дурагүйдэhэнөө даража, хоролхоhоноо хорообжо шадахал даа эдэш!» гэжэ hанахадаа, ангуушан Балха тэдээнтэй агнууринда гарахаа зүбшөөгөө hэн.

Суута ангуушаниие үхэhэн бэлэхэнээр гартаа оруулжархибаб гэжэ Сэнгэ баян хомхой hанаандаа хүхижэл ябаба.

Хамнигадай агнадаг тайга хүбшэдэ гаража, ангуушан Балха амбааршан Онеон Дагба хоёртоо отог орбонгоо түхеэрүүлбэ. Тиниhэн бэеэрээ Сэнгэ баян Онёон Дагбаяа сүлөө газарта абаашажа:

— Ши энэ Балхын хойноhоо hалан hандангүй дахажа ябадаг болохош. Бариhан ан бүхэнииень алдангүй адаглажа абадаг байгаарай. Энэш булга, хэрмэнэйнгээ арhа бидэнhээ нюужархихадаа болохо. Алдажа болохогүй бшуу даа. Ябаhан лэ газартань дахаад ябаарай! — гэжэ шанга гэгшээр захиба ха.

Өөрөө Сэнгэ баян отогоо hахихаа үлэжэ, ангуушан Балха амбааршан Онёон Дагба хоёрынь агнахаа ошобод.

Суута ангуушан Балха бартаа тайгаар агнажа ябахадаа: «Гай газар дороhоо гэдэгтэл гэнтэ энэ Сэнгэ баянтай хаанаhаа дайралдашаба гээшэбиб! Энэ жэлэйм агнууриин олзошье hалахань ха даа. Баянай оёоргүй халхагар хармаан уруу шортоо гоожошохонь бэзэ, — гэжэ ганса hанаандаа голхоржо, хуби заяандаа гомдожо, гашуудалта бодолдо абтаадхина. — Энээхэн хойноhоом hалангүй hүүлдээд ябагша Онёон Дагба гээшэнь эзэндээ hүүлээ шарбан нилтаганадаг, нохой шэнги баянайнгаа урда hалтаганадаг хүйхэр ха даа. Байза, энэ нохойш хэр ангууша золиг юм ааб?! Туршаад үзэхэ болоо!», — гэжэ шэбшэбэ.

Теэд үнэн дээрээ баянай амбааршан Онёон Дагба хүнды түмэр үргэлжэ, хултанаанай хамарhааш шуhа гаргажа үзөөгүй хүн байшоо.

Тингэжэ мэдэhээр ангуушан Балха тэрэниие бартаа тайгын эгээл бүтүү бүглүү газарнуудаар, адха байсануудай эрмэгээр, хада уулануудай эгээл орьёл үндэр нүүдээр дахуулжа ябаба.

Онёон Дагба хашаг хамуудал hалангүй арбаад үдэр ангуушаниие дахажа ябатараа, элhэн губида сусажа хэлээ hанжуулжархиhан элжэгэндэл эсэшэбэ ха.

— Ээ даа, нүхэр, шамайе дахажа тэсэхэгүйл байнаб! Ан гүрөөhэндэл ой модон соогуур тогтон торонгүй гүйхэ харайхашни гайхалтай. Биш эндээ отог түхеэржэ үлэhүү. Шим гансаараа ябажа, тэрэ зоболонто булган гээшыень барижа ерэлши! — гэжэ саашаа ябалсаха тамир тэнхээгүй болоhон Онёон Дагба ангуушан Балхада хэлэбэ.

Ангуушан Балхада энэл хэрэгтэй байгаа. Шанга харуулшанhаа hалаха болоhондоо досоогоо бүтүүхэн баярлажа байбашье:

— Гансаараа ябахадам түбэгтэй, аюултайшье байхань лабтай. Теэд яахаб даа. Танай намтай суг ябалсаха аргагүй юм hаатнай, гансаараал агнахам гээшэ бэзэ, — гээд, Балха саашаа ябаба ха.

Тэрэ гансаараа булгадай мүрнүүдые, уурхай байрануудые бэдэржэ, хэдэн үдэрөө хооhоор бараба. Булган гээшэнь даб гэhээр хүнүүдтэ дайралдадаггүй, мүр уланьхарагдабашье, тиимэ бэлээр гарта ородоггүй. үзэлэй хомор ан байба. Тингэбэшье суута ангуушан Балха хүбшэ тайгаар ходоро ябажа, арга шадабарингаа hайгаар хоёр булга барижа: «Байза, эдэ хоёроо Сэнгэ баянда үгэжэрхёо hаам, өөдэтэй үнэ сэншье түлэхэгүй ха даа. Үхибүүдтээ хубсаhа хунаршье, эдеэ хоолшье олонгүй hалашахаб. Ямар аргаар нэгэ булгаяа Сэнгэ баян Онёон Дагба хоёрто мэдүүлэнгүй гэртээ абажа ошолтойб? — гэжэ ухаан бодолоо гүйлгэжэ үзөөд, нэгэ булганайнгаа арhа хабтайлган, үмдэжэ ябаhан гуталайнгаа дүрэнхэ доро хэжэрхибэ.

Тиигэжэ абаhаар тэрэнэй Онёон Дагбадаа ерэхэдэнь, тэрэнь түүдэгэй дэргэдэ нюргаа шаража, налайтараа унтажа хэбтэбэ. Ангуушан Балха тэрэниие hэреэжэ:

— Бодолши, нүхэр! Нэгэ булга арайшье гэжэ барижа ерэбэб. Сэнгэ баямнай бидэнээ хүлеэжэ ядашоод байгаа ёhотой. Ябахаяа яарая! — гэбэ.

Онёон Дагбань уйгаргүй баярлажа:

— Асалши тэрэ булгаяа! — гээдхибэ. Балхын hарбайhан булга шүүрэн абажа, үhэ ноохыень уруу өөдэнь эльбэжэ, үлеэсэгээжэ, арhынь агшаажа, hунаажа үзөөд, үбэртөө хэжэрхин, уран үгөөр хуураажа оробол даа. — Энээхэн булга биш алааб гэхэб. Сэнгэ шамаи мэхэлхэ. Агнаhанайш түлөө хэдэн хашарhан мүнгэ түлөөд лэ hалаха. Тэрэш намай мэхэлжэ шадахагүй. Би шамда эзэнэйнгээ амбаарhаа эдеэ хоолhоо эхилээд, хубсаhа хунар шамарлангүй үгэхэб!

Тэрэнэй уран үгөөрөө урьхалжа, бариhан булгыень үбэршэлхөө байhыень ойлгоhон Балха: «Энэм ониходожо бузар мэхэтэйхэн хүйхэр байнал. Золиг даhаа, хэр намайе мэхэлжэ шадагша аабши!» гэжэ ойндоо зэбүүрхэбэшье:

— Заа, тиихэл болоо гүбта даа. Эзэнтээ тоосолдожо шадаха юм hаатнай, энээхэн булга тантай буляалдаад яалайбиб! — гэжэ үгэдэнь зүбшөөhэн хэбэр үзүүлбэ.

Суута ангуушаниие үгэдөө оруулжа. бүхэли булган олзотой болоhон Онёон Дагбашье маhалзашаба даа.

«Байза, яагаад энэ Онёон Дагбын мэхэ гохые эзэн баяндань элирүүлжэ үгэлтэйб?!» — гэжэ бусалгынгаа замда ангуушан Балха шэбшэжэ ябаба ха.

Булга бариhан ангуушан нүхэдтөө олзотой ерэhэнэй тэмдэг үгэн, отогтоо дүтэлхэдөө үмдэжэ ябаhан малгайгаа гартаа абаадхидаг ёhо заншал бии hэн. Тэрэл заншалаар Балха отогтоо дүтэлхэдөө, Сэнгэ баянда тэмдэг үгэн, малгайгаа гартаа абаадхиба.

Хүнды түмэр үргэлжэ, хултанаанай хамарhаа шуhа гаргажа үзөөгүй Онёон Дагба ангуушадай тиимэ ёhо заншал хаанаhаа мэдэхэнь hэм. Тэрэ ангуушан Балхын эзэн баяндань ямар тэмдэг үгэhыень обеорбошье, hэжэглэбэшьегүй. Отогтоо ерэhээр хайшан гэжэ өөрөө булга барижархиhан тухайгаа эзэн баяндаа шал худалаар хөөрэжэ. дэгдүү ехээр hайрхаба:

— Энэ суута солото ангуушан Балхатнай hула hалаа. Танай хүнэhэ хүшэ золдоо эдеэд лэ, гүйгөөшэ хурдан моритнай унажа зобоогоод лэ хооhоор бусахань!

hэлээргүйгөөр бэеэ магтаhан амбааршан Онёон Дагбынгаа мэхэ гохые, эшэгүүригүй олон нюуртайень Сэнгэ баян эндэл элеэр мэдэжэ абаба. hүүлгүй шонодо амбаараа найдадаг байhанаа ойлгожо голхорбо. Тэрэнэй түлэг лэ хөөрэжэ байхада:

— Ангуушанаймнай бариhан булган алин бэ? Наашань гаргал даа! — гэжэ тэрэ Онёон Дагбынгаа үгэ таhалаадхиба.

Онёон Дагба урдаhаань тайхаhан гэлыhэн хэбэртэй:

— Юун лэ гэнэт даа! Булга энэ Балха баряа бэшэ, харин бил барижа ерээб гэнэ бшууб! Тиигэжэ ойлгыт! — гээдхибэ.

— Үнэхөөр булга бариhан hаа, иигэтэрээ шашахагүй байгааш. Ангуушадай гурим сахиха hэнши. Булган гээшэ дэмбэрэлтэй ехэ ан гэжэ мэдыш! Алим, олзо булгыемни түргэн гарга! — гэжэ Сэнгэ баян амбааршандаа яг лэ захирба ха.

Мэхэ гохынгоо мэдэгдэхэ болоходо Онёон Дагба түдэгэсэн байжа мүнөөхи Балхын бариhан булга үбэрhөө гаргажа эзэн баяндаа үгөөдхибэ.

Тэрэ булганайнь түлөө Сэнгэ баян ангуушан Балхада хэлсээтэ ёhоороо үдэр бүриин арбан табан мүнгэ түлэбэ.

Агнууриhаа бусажа, нилээд сагай үнгэрhэнэй hүүлээр ангуушан Балха руталайнгаа дүрэнхэ доро нюужа асарhан булгаяаород хүпеэстэ наймаалжа, үхибүүдтээ хубсаhа хунар эдеэ хоол абаа бэлэй.

Ф. ЦЫДЕНЖАПОВ.

ЭРДЭМТЭД — АХАДА

Буряадай багшанарай институтын политэкономиин кафедрые даагша, экономикын эрдэмэй кандидат, доцент Ф. И. Шулунов, КПСС-эй обкомой лекторнуудай бүлэгые хүтэлбэрилэгшэ А. В. Тыхешкин гэгшэд Ахын аймагта ерээд байна. Тэдэнэр аймагай түб — Орлик тосхондо hонирхолтой лекцинүүдые уншана. Жэшээлхэдэ, түб тосхоной райпогой, дунда hургуулиин, хэлхеэ холбооной узелай, ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшадай үмэнэ уласхоорондын байдал тухай, мүн «Дэлхэйн хоёр экономическа мүрысөөн», «Дэлхэйн коммунис хүдэлөөн» гэхэ мэтэ темэнүүдээр лекцинүүдые уншаа

Тиихэдэ «50 лет Октября», «Коммунизм» колхозуудай малшадта айлшалаад бусажа ерэбэ. Уржадэр Орлигой соёлой байшанда олоороо сугларhан нютагай зоной үмэнэ эдэнэр лекци уншаhан байна. Сугларагшадай hонирхоhон асуудалда тэдэнэр тодо харюунуудые үгөө.

В. ГАЛСАНОВ.

Хилын саанаhаа
телефон-телеграф-радио

СОФИДА БОЛОhОН БАЯРАЙ СУГЛААН

СССР-эй, НРБ-гэй хоорондохи хани барисаан, харилсан ажаллалга, нэгэ нэгэндээ туhа хүргэлсэлгэ тухай договорой баталагдаhаар 25 жэлэй ойдо зорюулагдаhан, Софиин үргэн олониитын түлөөлэгшэдэй баярай суглаан эндэ болобо. Партии, правительствын хүтэлбэрилэгшэд, ороной гүрэнэй ба ниитын элитэ ехэ ажал ябуулагшад суглаанда хабаадаа.

БКП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо П. Кубадинский гайхамшагта hара үдэр тухай элидхэл хэбэ. Социалис ниитын байгуулалта, социалис интернационализм, уг зорилгонуудай нэгэдэл, национальна ба интернациональна аша туhа хадаа Социалис Болгариин, Советскэ Союзай хоорондохи шэнэ, эбдэршэгүй харилсаанай үндэhэ hуури мүн гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Хоёр ороной хоорондын договорой түүхэтэ удха шанартай байhые үе саг баталhан байна. 1967 оной майн 12-то нүхэд Т. Живков, Л. И. Брежнев гэгшэдэй гар табиhан, хани барисаан, харилсан ажаллалга, нэгэ нэгэндээ туhа хүргэлсэлгэ тухай шэнэ договор 1948 оной мартын 18-най договорой бүхы дүримүүдэй бодото байдалда бэелhыень гэршэлhэн байха юм. Эдэ документнүүд болгар-совет хани барисаанай хэмжээлэшэгүй гүн гүнзэгы удхатай байhанай, НРБ-гэй ба СССР-эй эбдэршэгүй нэгэдэлтэй, хоёр арадай аха дүүтэй холбоо барисаатай байhанай hүлдэ тэмдэг болоно.

Али бүхы hалбаринуудта манай оронуудай арадууд нягта харилсаа холбоотой юм гээд П. Кубадинский хэлээ. Энэ хани барисаанай ашаар болгар арадай байдал улам hайжарна.

1972 оной ноябрь hарада Москвада Болгариин партийно-правительственна делегациин ба совет партийна, гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй үнгэргэгдэhэн хөөрэлдөөнүүд болгар-совет хани барисаанай, харилсан ажаллалгын түүхэдэ шэнэ шата нээhэн байна гэжэ элидхэлшэ мэдүүлбэ.

Советскэ Союзай ба социалис бусад оронуудай залан сэхэ, эдэбхитэй гадаадын политика, түрүү үзэлтэй, империализмда эсэргүү хүсэнүүдэй тэмсэл уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые эбэй ёhоор амжалтатайгаар шиидхэхэ арга олгоно гээд П. Кубадинский тэмдэглээ. КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хараалагдаhан эб найрамдалай программа бодото дээрэнь бэелүүлгэ ехэ аша үрэ үгэнэ. Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал hэргээхэ тухай хэлсээ баталалга арадуудай хүгжэлтые империализмын зогсоохо хаба шадалгүй байhыень харуулаа.

Дүтын Зүүн зүгтэ Израилиин үүдхэжэ байhан зэбсэгтэ харата ябуулгануудые социалис бусад оронуудтай хамта Болгари эрид шууд буруушаан, ниитын байгуулалтаhаа дулдыдангүй, бүхы оронуудтай политическэ, экономическа, соёлой харилсаагаа үргэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр нүлөөлнэ гээд П. Кубадинский хэлээ. Социализмын хэрэгтэ уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ, арадуудай национально-сүлөөрэлгын ба империализмда эсэргүүгээр хэhэн тэмсэлдэ ехэ хохидол ушаруулжа байhан Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй дээрэлхы балмад аашые, коммунизмда эсэргүү, Советскэ Союзда харша политикые Болгариин Коммунис партии эрид шууд буруушаана гээд П. Кубадинский мэдүүлбэ.

Социалис интернационализмын үндэhөөр Болгариин Арадай Республика Советскэ Союзтай аха дүүгэй харилсаа холбоогоо улам үргэдхэн хүгжөөнэ, социалис хани нэгэдэлэй хүсэ шадалые ехэдхэлгэдэ туhа нэмэри хэнэ гэжэ элидхэлшэ түгэсхэлдөө хэлэhэн байна.

(ТАСС).

Уласхоорондын шэнжэлэл

СССР ЯПОН ХОЁРОЙ ХАРИЛСАА hАЙЖАРУУЛХА АРГА БОЛОМЖО

Гүрэнүүдэй хоорондо али алиндаа ашатай туhатай, тэгшэ эрхэтэй харилсаа холбоо үргэдхэхэ зорилгоор Советскэ Союзай бэелүүлдэг үнэхөөрөөл амгалан ёhотой политика бүхы дэлхэй дээрэ улам бүри ехээр дэмжэгдэдэг болоо.

Энээниие харуулhан олон ушарнуудай нэгэн гэхэдэ, Японhоо СССР-тэ байдаг элшэн сайд К. Ниидзэки гэгшэтэй КПСС-эй Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй уулзаhан ушарта Японой олониитэ болон хэблэл hайшаалтайгаар хандаhан байна. Японой премьер-министр Какуэй Танакын өөрынь бэшэгые Л. И. Брежневтэ элшэн сайд барюулhан байгаа бшуу. Японой правительствын түлөөлэгшэтэй ЦК-гай Генеральна секретариин түрүүшынхеэ уулзаhые тэмдэглэхэдээ, «Токио Симбун» газетэ энэ баримтые «совет-япон харилсаануудые хүгжөөхэ тухай совет талын ехээр hонирходог байhые харуулна» гээд хүсэд үндэhэ баримтатайгаар түрүү бэшэг соогоо тоолоhон байна.

Советскэ Союзай болон Японой хоорондо хүршэ hайн харилсаа хүгжөөлгэ хоёр ороной арадуудай аша туhада лаб тааруу байхаhаа гадна, Алас-Дурна зүгтэ эб найрамдал, мүн уласхоорондын аюулгүй байдалые бүхыдэнь бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай. Совет-япон хамтын декларацида гар табигдаhанhаа хойшо үнгэрhэн арбан зургаан жэл энээниие үнэмшэстэйгөөр гэршэлжэ үгөө. Хоёр ороной хоорондохи жэл бүриин худалдаа наймаанай хэмжээн 800 миллион түхэриг хүрэтэр ургаа. Совет-япон элдэб зэргэтэнэй хоорондо политическэ холбоо байгуулга элитээр үргэдэжэ байнхай. СССР ба Японой хоорондохи соёлой холбоон амжалтатайгаар хүгжэнэ, хоёр арадай үгэеэ бүри hайнаар ойлголсолгодо туhална. Совет ба япон эмхинүүдэй хоорондо 1973 ондо научна ба соёлой холбоо байгуулха программада hаяхан Токиодо гар табигдаа. Тэрэнэй ёhоор делегацинуудые, уран hайханай коллективүүдые, выставкэнүүдые бэе бэедээ улам олоор эльгээлсэхэ гэжэ хараалагдаhан байха юм.

Мүнөө үедэ Советскэ Союз ба Япон хоёрой хоорондохи харилсаагаа шэнээр hайжаруулха шатада хүрэжэ ерээд байна. Эдэ харилсаанууд бүри тогтууритай, договор хэлсээнүүдтэ үндэhэлэнхэй боложо шадаха, болохо ёhотойшье байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй декабрьда, ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдажа, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй ба РСФСР-эй Верховно Соведэй хамтын заседани дээрэ элидхэл хэхэдээ, Л. И. Брежнев иигэжэ хэлээ hэн: «Ерэхэ жэлдэ совет-япон шухала хэлсээнүүд болохо зэргэтэй. Дэлхэйн хоёрдохи дайнhаа уламжалан, үлэhэн асуудалнуудые гуримшуулха, манай оронуудай хоорондохи харилсаануудые договорнуудай ёhоор бэелүүлхэ гээшэ эдэ хэлсээнүүдэй зорилгонь болоно. Зүбшэн хэлсэгдэхэ бүхы асуудалнуудаар али алиндаа таарууг аар үгэеэ ойлголсохые бидэнэр эрмэлзэнэбди».

Энээниие Японой нүлөө ехэтэй ажал ябуулагшад hаналаа ханангяар hайшаан тэмдэглэдэг байна. Тэдэнэр совет-япон харилсаа hайжаруулгада элдэб эсын шалтагаар hаад ушаруулхые оролдодог, Японой хархис этэгээдүүдэй hанаашалгануудые хэрэгсэдэггүй юм.

«Советскэ Союзтай хани харилсаа бэхижүүлгые гадаадын политическэ шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болгон Японой правительство табяа», — гээд, Японой «Асахи» газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Советскэ Союзай ба Японой хоорондохи экономическа харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхэ шухала байhан тухай «[…] Симбун» газетын hаяхан зорюута [...] асуултын үедэ японуудай 84 про[…] мэдүүлhэн байна бшуу. Японой ажа[…]рэгэй хүнүүд СССР-тэй экономичес[…]рилсаа үргэдхэлгэдэ, алишье тала[…] hатайгаар Сибириин байгаалиин зарим[…]лигуудые ашаглалгада хабаада[…] угаа ехээр хүсэдэг гэжэ hайн мэдэ[…]на бшуу.

Тобшоор хэлэхэдэ, совет-япон хари[…] холбоо саашадань hайжаруулха шэнэ[…]рамжатай арга боломжонуудай бии бай[…]нинь сохомтой.

АРГЕНТИНЭДЭХИ hУНГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ

Хэдэн жэлэй урда тээ тараагдаhан [...]циональна конгрессэй депутадуудhаа[...] на, мүн президент, вице-президент А[р]тинэдэ мартын 11-дэ hунгагдаhан [...] Энэ ушар яахадаа hонирхолтой байгаа[...] хэдэ, орон доторхи засаг hүлэй заха[...] тэ сэрэгэй хүнүүдэй гарта байгаа[...] Дуугаа үгэлгын эсэсэй дүнгэй [...] доогуй байгаашье hаань, «Хустисиалис[...] сүлөөрэлгын фронтын» (ХФО) Эктор [...] портын граждански зоной дундаhаа [...] дентын тушаалда орохо болоhые [...] нэй сэрэгэй засагай хүтэлбэрилэгшэ [...]рал Ланусее мэдэрхэ баатай болоhон [...] 1955 ондо сэрэгэйхидэй унагааhан [...] президент Хуан Пероной тала баригша[...] түлэб ХФО-гой hунгалтын булэглэлг[...]дог юм. Энэ фронтын hунгалтын урда[...] программа балаpшагшье байгаа hаа, [...]номическа шэнэдхэлгэнүүдhээ гадна, [...]түрые демократическа шэнжэтэй [...] политическэ хэрэгүүдээр хаалтада hү[...]дые сүлөөлхэ, Кубатай худалдаа на[...] най ба дипломатическа харилсаа[...] hэргээхэ найдуулгануудые үгэhэн [...] юм. Сэрэгэй засагай хүтэлбэрилэгшэ[...] жалhан хойшолонгуудаар орон дотор[...] нөөр дураа гуталгые энэ фронт гол[...] ашаглаhан байха юм.

Латинин Америкэдэ арми политик[...] газаа тээ байдаггүй гэжэ hайн ма[...] юм. «Латинин Америкын урда талын [...] бэй олон гүрэнүүдтэ сэрэгэйхид о[...] доторoo политическэ эгээн лэ нүлөө[...] тэй бүлэглэл болоно: түбэй ба Урд[...] Америкэдэ сэрэгэйхидэй хамааралгата[...] гурим тогтоолго юрын заншал боло[...] гээд США-гай президентын тусхай т[...] лэгшэ боложо, энэ түби дээгүүр аба[...] hан Нельсон Рокфеллерэй элидхэл со[...] дэглэгдэhэн байха юм.

Үнэхөөрөөшье, офицерскэ корпус[...] мещигүүдэй, баян бүлэнэрэй хүбү[...] бүридэдэг байhан сагта, сэрэгэй у[...] танууд ёhотойл хархис шэнжэтэй б[...] hэн. Гэбэшье hүүлэй үедэ армида [...] шан зоной түлөөлэгшэд олоороо оро[...] лоо. Тиимэhээ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй [...] гөө аша туhада хэрэглэхэнь америка[...] нополинуудта бэрхэтэй болонхой [...] Энэ хадаа хархис хүсэнүүдтэ арми[...] рэглэхэ аргагүй болгодог, байдалай [...] тэ зонхилхы ангида тааруугүй болод[...]

Аргентинэдэхи hунгалтын баhа нэг[...] хала дүнгынь гэхэдэ, «Арадай [...] ционно холбооной» кандидадууд ам[...] түйлаа. Аргентинын нюуса байдалда [...] Коммунис партии тэдэниие дэмжэhэн [...] Президентын тушаалда энэ холбо[...] кандидат Оскар Алендэ миллион ү[...] дуу абаhан байха юм.

Социально-экономическа шэнэдхэл[...] дэй түлөө сэхэ руугаа арад зоной [...] үгэhэн Аргентинэдэхи ушар байда[...] гэй хархис засагуудтай, Латинин Аме[...] бусад оронуудта нүлөө үзүүлжэ ша[...]

Э. БАСКАКО[В]
С. ЛОС[...]
(ТАСС)

ХАНОЙ

ВЬЕТНАМАЙ ГАЗАР ДЭЭРЭ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ТАСС

Бүлгэмэй түрүүлэгшэ, Советскэ Союзай Герой, Вьетнамай Ажалай Герой, СССР-эй летчик-космонавт Г. С. Титов түрүүтэй харинн оронуудтай хани барисаа тогтоохо совет бүлгэмүүдэй Союзай, Совет-вьетнам хани барисаанай бүлгэмэй делегациие Ниньбинь хотын хүн зон үнгын hайхан баглаа сэсэгүүдээр угтаба.

Ниньбинь провинци Советскэ Союзтай үни холоhоо хойшо хани барисаатай юм. Провинциин түб Брянсктай анда хотонууд болонхой.

Вьетнам-совет хани барисаанай музейе совет делегаци хараhан байна. Провинциин хүдөө нютагуудаар делегациин ябахадань, эндэхи зон халуун дулаанаар угтаhан байгаа. Вьетнамай Ажалшадай партиин провинциальна комитедэй нэгэдэхи секретарь, Ниньбинь провинциин захиргаанай комитедэй түрүүлэгшэ Нгуен Тхань хани барисаанай түлөөлэгшэдэй хүндэлэлдэ үнгэргэгдэhэн митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ тэмдэглэбэ: «Социалис оронуудай туhаламжа, илангаяа аха дүү Советскэ Союзай партиин, правительствын ба арадай зүгhөө туhа хүргэлгэ Вьетнамай илалтын шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болоhон байна гэжэ ходоодо hанажа ябахабди».

Ниньбинь провинциин хүдөө нютагуудаар аяншалhанайнгаа hүүлээр Г. С. Титов, делегациин бусад гэшүүд Вьетнамай Арадай Армиин авиачастьнуудай нэгэнэй лётчигуудтай уулзаhан байна.

ПАНАМА

АЮУЛГҮЙН СОВЕДЭЙ СЕССИ

ТАСС

ООН-ой Аюулгүйн Соведэй эндэ үнгэргэгдэжэ байhан нүүдэл сесси дээрэ Латинин Америкэдэ эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлхэ шухала хэмжээнүүд тухай хөөрэлдөөн үргэлжэлhөөр. Латинин Америкын оронуудай түлөөлэгшэд ажаглагшад боложо, сессиин хүдэлмэридэ хабаадана. Энэ түбидэхи гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаанай адли тэгшэ бэшэ, шэнэ түхэлэй колониализмын, түгшүүрилэй гуламтын бии байhанда hанаагаа зобожо байhанаа тэдэнэр мэдүүлнэ.

Чилиин гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Луис Орландини Панамын каналда hанаашархадаг США-гай хархис хараа бодолые эрид буруушаагаад. Чилиин правительствын үмэнэhөө Панамые бүрин дэмжэжэ байhанаа мэдүүлбэ.

Империализмда, колониализмда, расизмда эсэргүү тэмсэлээ Чили үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнтэй. Дэлхэйн түрүү үзэлтэй хүсэнүүдhээ туhаламжа дэмжэлгэ абадаг хүгжэжэ байhан оронуудай арадууд мүн лэ иимэ хараа бодолтой байна гэжэ тэрэ найдажа байhанаа мэдүүлээ.

Венесуэлын, Коста-Рикын, Эквадорой гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд, бусад оронуудай түлөөлэгшэд сесси дээрэ үгэ хэлэбэ. Колониализмын үлэгдэлнүүдые усадхаха шухала гэжэ тэмдэглээд, Панамын үнэн зүб эрилтэ дэмжэhэн байна.

ПРАВДА БУРЯТ[ИИ]

«ПРАВДА БУРЯТИ[И]»

Нэгэдэхи хууда[hан] КПСС-эй обкомдо. «[...]газаа ороо» — под[...] ТАСС-ай hүүлэй мэд[ээ]нүүд.

Хоёрдохи хууда[hан] Сэлэнгын аймагай ме[...]заторнууд болон тар[...]дай суглаанhаа.

Гурбадахи хуудаhан[...]пертуарна хуудаhа [...]да» — Г. Дашабылова[...]тья. АПН-эй статья [...] хоорондын шэнжэлэл[...]

Дүрбэдэхи хууда[hан] Элдэб hонин. Хилын [саана]hаа. Спорт.

СЭНХИР ЭКРА[Н]

НЭГЭДЭХИ ПРОГРА[ММА]

Улаан-Үдэ харуу[...]

19.00 — «Микро[...]нүүд хүдөө ажахыд[...]лэгдэнэ» — гэhэн дам[...] 19.30 — Телевизионно [...]рама. 19.40 — [...] забhарлал. 19.50 — «[...] Дабаан» гэжэ түрис[...] клубай зүблөөн. 20[...] «Севильский цирюльн[ик]» гэhэн оперо.

ЗАhАБАРИ

Манай газетын [...] 17-ной номерой 4-дэ[хи хуу]даhанда толилогд[...] «Эхын нэрээр» гэhэн [...]гэй авторые Дулгар Д[...]ева гэжэ уншахые гуй[...]

Ред[актор]
Ц. Ц. ЦИБУДЕ[ЕВ]

 ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-04373. Заказ № [...]